ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС!

Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Тойді вже сходила зоря
Над Вифлиємом. Правди слово,
Святої правди і любові
Зоря всесвітняя зійшла!
І мир, і радость принесла
На землю людям.
Тарас ШЕВЧЕНКО

№ 15–16 (378–379)
12 квітня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ХАЙ ОСЯВАЄ НАС ВОСКРЕСІННЯ!

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ЛЮБІ ПРОСВІТЯНИ!

Сердечно вітаю вас зі святом Світлого Христового Воскресіння.

Нехай цей Великий день дарує вам щастя, здоров'я, любов і непохитну віру в кращий завтрашній день.

Нехай чудове свято Великодня принесе мир і світло у ваші оселі й родини, щирість і добро – у взаємини!

Нехай чудо Воскресіння Христового надихає на добро і праведні справи в ім'я України, краю, вашої родини, скріпить волю у боротьбі за нашу святу українську справу, за українську ідею, яка сьогодні загрожена злими силами антиукраїнства, продажництвом і розбратом.

Віримо: наша правда переможе – з нами Бог!

Христос воскрес!

Воістину воскрес!

Голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ
Пасха Христова, квітень 2012 р. Б.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!

Напередодні Світлого Воскресіння Христового звертаємося до вас із найщирішими побажаннями добра, любові, злагоди. Нехай тепло родинного вогнища збере за святковим великоднім столом батьків і дітей, онуків і правнуків. Нехай Господня ласка не омине жодної родини.

Віра у Боже Провидіння завжди давала силу і наснагу нашому народові. Ця віра, як ніколи, потрібна нам сьогодні. Бо тільки скріпивши свій дух і волю, можемо подолати сили зла і домогтися здійснення найзаповітніших мрій, найперспективніших планів.

Маємо багато зробити для того, щоб Україна нарешті впевнено і твердо, не збиваючись із курсу під натиском короткочасних політичних вітрів, ішла європейським шляхом розвитку і насправді забезпечила гідне життя кожній сім'ї, кожній людині.

Для цього маємо бути єдиними у своїх намірах і діях. Не маємо права відступати перед труднощами, зрікатися обраної дороги, зраджувати один одного задля тимчасової вигоди чи переваги. Тридцять срібняків у всі часи мають ту саму природу зради. Вони не гріють, а обпікають, залишаючи слід навіть на долі нащадків.

Кріпімося і пам'ятаймо про ту величезну жертву, яку задля нас, людей, приніс Син Божий на хресті, давши нам неперевершений у своїй величі урок, над яким не владний час. Це приклад звитяги духу, перемоги над смертю. У Великодні дні закликаємо згадати героїв, які полягли у боротьбі за незалежність України. Просимо помолитися за мільйони українців, викошених безжальною косою голодоморів. Вшануймо українського повстанця. Згадаймо українських солдатів, що не з власної волі воювали на боці одного чи іншого окупанта. Схилімо голови перед пам'яттю тих, чиї останки розсіяні у Сибіру, Сандармоху, на Колимі, у вічній мерзлоті Воркути. Коріння нашої історії глибоке, а пам'ять – вічна.

Великодні дзвони пробуджують новий день, кличуть до нових звершень. І нам до снаги домогтися зрушень на краще. Нам до снаги домогтися змін. Ми можемо своїми силами навести лад і порядок у власній хаті.

Тож нехай допоможе нам у цьому Бог!

Христос воскрес!

Воістину воскрес!

Ухвалили на тринадцятій сесії Івано-Франківської обласної ради шостого демократичного скликання

СВЯТОЧНЕ

ДЛЯ ДОБРА УКРАЇНИ

Дорогі друзі!

Сердечно вітаємо вас і ваших рідних з Великодніми святами й бажаємо радісно провести святочний час.

Ми уважно слідкуємо за подіями в Україні й радіємо, коли отримуємо вістки від різних осередків «Просвіти» про їхню працю й успіхи. Знаємо, що під сучасну пору є великий тиск на українську мову і культуру. Особливо загрозливим для України є факт, що телебачення і радіо є у ворожих руках й ображає державну мову і культуру, називаючи її «хохляцькою». Тому праця просвітян полягає у відсічі на цю несприятливу ситуацію.

Діаспора в Америці старається допомагати Україні на державному рівні, висилаючи протести проти несправедливих учинків. Але змінити ситуацію в Україні можуть тільки її громадяни. А це можливо лиш у єдності до спільної мети! Тому демократичним силам потрібно з'єднатися й підтримувати одного кандидата на державний пост, а не ділитися на сто і більше партій – і програвати на найвищому рівні!

Наше товариство старатиметься допомагати вам у видавничій праці, особливо у виданні книжок для дітей і молоді та книжок з української мови і культури.

Бажаємо вам якнайкращих успіхів у вашій корисній праці для добра України і її народу!

Христос воскрес!

Воістину воскрес!

проф. Віра БОДНАРУК,
голова ТУМ ім. Т. Шевченка у США

ТРАДИЦІЇ

СВІТЛИЙ ПРАЗНИК ДУШІ

Празник Світлого Христового Воскресіння є головною подією року для християн, це – празник над празниками, символ здійснення обітниці Господньої – Христос воскрес, а разом з Ним і весь грішний люд отримав дар вічного життя. В цей день ми святкуємо перемогу над злом, відкуплення від смерті й перехід до вічного блаженства разом зі Спасителем.

Отці Церкви навчали, що основний зміст християнства полягає саме у Христовому Воскресінні, без якого нема в християнстві ніякого змісту. Тож цей Світлий празник є головною ідеєю, що проходить крізь численні події Святого Письма, це прообраз і нашого «воскресіння у Христі», але важливо, що шлях цей лежить через добровільну жерву Спасителя.

Тексти піснеспівів, возвеличуючи Світле Воскресіння, розкривають деталі, що передували його здійсненню. Особливо детально передані події Великої суботи – зустріч з ангелом біля гробу Господнього і перша мить усвідомлення великої тайни – Воскресіння.

Зі страхом і радістю поспішили жінки-мироносиці звістити апостолам побачене. І зустрів їх Ісус і сказав: «Радуйтесь, не бійтесь!»

«Радуйся!.. Не бійся, Маріє, бо в Бога благодать ти знайшла», – такими словами зустрів архангел Гавриїл Пресвяту Діву Марію, приносячи їй Благу вістку, і ці слова

знову повторюються в день Воскресіння Її безсмертного Сина.

У цей день Церква також закликає вірних зустріти Христа, прийняти Його у своє серце, просвітитися Його світлом і ясно почути від Нього: «Радуйтесь!».

Воскресні піснеспіви містять не лише підтвердження здійснення старозавітніх пророцтв та обітниць, але підкреслюють прийдешню славу Христа, що звершилася з моменту Його воскресіння і повно засяє у Новому Єрусалимі. «І місто не має потреби ні в сонці, ні в місяці, щоб у ньому світили, – слава бо Божа його освітила, а світильник для нього – Агнець». Ці слова євангеліста переспівані у Воскресному каноні.

Слово «Пасха» потрапило до нас із грецької мови і означає «перехід», «визволення». Стародавні юдеї, святкуючи старозавітню Пасху, згадували події звільнення своїх предків від єгипетського рабства. Християни, святкуючи Пасху, торжествують – здійснилось визволення людства від рабства гріха, настав день оновлення прадавнього Адама.

Як подяку за повноту благодіянь, отриманих нами через Воскресіння Христове, Пасха визначається як Празник празників.

Українці святкують його по-особливому, за усталеними давніми традиціями, однією з яких є розписування яєць. Звичай цей відомий також іншим європейським народам. Українці ж надали йому питомих рис, розфарбовуючи яйця звиклими в українській народній культурі орнаментами. Звичай розфарбовувати, а потім розбивати яйця символізує нове життя. Тобто яким би гарним не було земне життя, воно мусить відійти і дати місце новому життю. Розбивання свяченого яйця також символізує Воскресіння, яке чекає кожного християнина.

Український звичай Великоднього сніданку символізує багатство Небесного столу в Домі Отця. За старим українським звичаєм, коли родина зібралася на Великодній сніданок, найстарший член родини ділиться з усіма присутніми свяченим яйцем – символом нового життя у Христі, бажаючи кожному зокрема різних Божих благословень.

У візантійсько-українському обряді Великодні богослужіння розпочинаються обходом довкола церкви у супроводі дзвонів. Цей обхід символізує жінок-мироносиць, які вранці прийшли до Божого Гробу.

Древній звичай Східної Церкви читання Євангелії у цей день на Літургії різними мовами символізує те, що Христова наука голоситься по всьому світу різними мовами. Відвідування цвинтарів у Світлий тиждень означає віру християн у воскресіння.

Великодні свята тривають три дні. У церкві править святкова Служба Божа, після богослужіння проходять забави, гаївки, люди відвідують одні одних і дарують крашанки, писанки, б'ються ними і таким чином виявляють свою радість воскреслому Христові. У ці дні люди вітають один одного: «Христос воскрес!» – «Воістину воскрес!»

Івано-Франківське обласне та міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

22 квітня, 15.00 НД «Просвіта»

ЗАПРОШУЄМО НА ВЕЛИКОДНІ ЗАБАВИ

У ПРОГРАМІ:

гаївки, веснянки, рецепти великодніх пасок знаних пекарів, писанки; виступи фольклорних гуртів с. Корнів Городенківського району, с. Ямниця Тисменицького району, Народної чоловічої хорової капели «Червона калина», вокального ансамблю «Квіти ромену», народного аматорського ансамблю народного танцю «Галицька веселка» Міського народного дому, вихованців Центру дитячої та юнацької творчості, учнів ЗОШ № 22.

НАША ІСТОРІЯ

«ПЛАСТ» – СТОЛІТТЯ ВІРНОСТІ

12 квітня виповнюється сто років найдавнішій українській молодіжній скаутській організації «Пласт». Вона виховала покоління патріотів, які безстрашно виборювали Україні волю. Пластунами були Степан Бандера, Роман Шухевич, Олександр Тисовський, Петро Франко, Іван Чмола, Любомир Гузар, крутянці. А опікуном «Пласту» був митрополит Андрей Шептицький, який розумів: чим більше вкласти у молодь, тим кращим буде завтра. До важливої справи залучав священиків, сам спілкувався з юними.

Нагадаємо, що першу пластову присягу складали 12 квітня 1912 року. Пластуни відзначилися тим, що брали активну участь у розбудові та захисті своєї держави, були активними учасниками визвольного руху за незалежність УНР і ЗУНР. Нині «Пласт» – українська скаутська організація, яка функціонує у багатьох країнах світу й об'єднує пластунів України й української діаспори. В Україні організація діє у 24 реґіонах.

Гербом, або емблемою, «Пласту» є український тризуб і біла трилиста лілея, яка символізує три головні обов'язки пластуна, а тризуб вказує на те, що «Пласт» – українська організація. Своїм опікуном пластуни обрали святого Юрія, який став для них зразком непохитної віри, доброти й відважності.

Три головні обов'язки пластуна і пластунки: бути вірним Богові й Україні, допомагати іншим, слухатися пластового проводу і жити за пластовим законом. Сам пластовий закон вказує на те, яким повинен бути пластун: сумлінним, обов'язковим, ощадним, справедливим, ввічливим, братерським і доброзичливим, врівноваженим, корисним, слухняним, пильним, дбати про своє здоров'я, любити навколишню красу і берегти її, а також – мати добрі думки.

Відновлення «Пласут» на Прикарпатті почалося, нині уже далекого, 1990-го року, коли у надрах «Студентського братства» визріла ідея, що для того, щоб будувати державу, треба закласти підвалини, на яких і зростатиме будова. І до організації пішла молодь. Щоправда, не всі витримали випробування. Адже це не стільки організація, як стиль життя.

– Вона навчила мене самоорганізації, самодисципліни, порядку. Яка основна ідея? Кожна людина для себе має тверезо оцінити ситуацію й обрати той напрям, який їй цікавий, а потім – просто не втомлюватися постійно піднімати планку. Зрозуміло, що не треба піднімати так, аби не можна було її перескочити. Коли перестаєш піднімати планку, перестаєш бути пластуном, стаєш не потрібним ні собі, ні людям. А поки ти проґресуєш, не важливо в якій ділянці, то я б це назвав пластуванням, – говорить пластун-сеньйор Василь Іваночко.

– Зрозуміло, що бути сучасним серед сучасних нелегко. Пластун має швидко пристосовуватися до суспільства, має знаходити вихід із будь-якої ситуації, мусить бути комунікабельним, товариським. Пересічний пластун не може дивитися, коли є якась бездіяльність або робота без користі. Робота завжди має бути корисною. Так вчили нас, так будемо вчити наступні покоління, – переконаний станичний Івано-Франківської станиці «Пласту» Станіслав Провальний. – Пластун намагається бути найкращим у всіх справах, проте обирає собі кілька, в яких саморозвивається і самовиховується. Пластуни не чекають, що їм хтось допоможе, проте допомагають одне одному. «Пласт» дає мені можливість навчатися і рости, дозволяє робити помилки. Ти зробив помилку, і тобі підкажуть, як виправити її для того, щоби наступного разу зробити правильно. «Пласт» – це велика гра, тут усі грають за правилами. Якщо не хочеш грати за пластовими правилами, то просто йдеш з організації, і все. Так фактично відбувається відбір у «Пласті» – залишається той, хто готовий переламати себе, виконувати пластовий закон.

Пластовий закон побудований на основах християнської моралі та загальноприйнятих законах етики. Тут немає нічого такого, що люди на не мала б виконувати у повсякденному житті. Але кожен пластун як справжній лицар має прагнути до того, щоб виконувати всі ці закони, і фактично виконанням і прагненням досягнути цього людина намагається бути кращою. Кредо пластуна – щоразу ставати кращим.

Нинішній рік в області оголошений роком «Пласту». На пошанування тих пластунів, які посвятили своє життя Україні, не зрадили своїх присяг, 12 квітня в Івано-Франківську відкриють пам'ятник. А святочні заходи розпочалися із Всеукраїнської спартакіади. Важливим є видання книжки «Історія «Пласту» в Івано-Франківську 1912–1914 рр.», де будуть архівні дані з унікальними світлинами. Фактично ми дізнаємося правдиву історію «Пласту» в нашому краї в перші роки його заснування. Всі акції, які відбуватимуться впродовж року, будуть присвячені цій даті, адже всі мають пройнятися духом святкування 100-річчя «Пласту».

Теодор ДРОВНИЧ

АКЦІЇ

29–30 квітня, 1–2 травня – Дні Маківки, Дні братання, взаємопрощення і єдності українців. Приєднуйтесь!

СІЧОВЕ ДУХОВНЕ БРАТСТВО

Закликаємо всіх етнічних українців в Україні та поза Україною, всіх громадян Української держави: долучіться до відзначення Днів Маківки 29 квітня – 2 травня.

29 квітня – 2 травня 1915 р. точилися жорстокі бої на горі Маківці між українськими січовими стрільцями у складі 55-ої австрійської дивізії та російськими військовими частинами, укомплектованими українцями сходу. На фронтах виник феномен фактичної громадянської війни українців, які перебували в складі воюючих імперій. Пізніше ці ж українці братались на тому ж фронті, що було історичним прикладом для подальших часів подолання вимушеної громадянської війни українців.

Запрошуємо до акції: включіться у відзначення Днів Маківки 29 квітня – 2 травня, Днів братання, взаємопрощення і єдності українців, в Україні і поза Україною сущих, етнічних українців і українців за громадянством. Використовуйте для цієї акції соціальні мережі Інтернету. Розсилайте знайомим і не знайомим у мережах це запрошення – в Україні і поза нею на всіх континентах. Запрошуйте до братання в друзі, розсилайте свої тексти прощення, духу єдності.

Вносіть пропозиції щодо масового відзначення Днів Маківки, організовуйте заходи і повідомляйте про них, про себе на електронну скриньку **h.Makivka@ukr.net** для бачення ходу і результатів акції.

Наприклад, можна 29 квітня, 30 квітня о 12.00 прийти на символічне місце: головне відділення зв'язку вашого міста чи села і з мобільного телефону зателефонувати друзям, побачити, хто ще так робить, підійти до нього й вітатися словами «Живий дух Січі!» з людьми, від яких чекаєш відповідь – «Навіки живий!» Мати з собою січову книгу буття українців «Січеслов» або «Кобзаря», читати їх з друзями, співати українських пісень хором, фотографуватись разом, носити значки і наклейки до Днів Маківки. Інше...

Щоб знати більше про Дні Маківки, читайте в «Січеслові», на сайтах **sicheslov.ucoz.ru, http://soyuz-ludey.ucoz.ua, sichovebratstvo.ucoz.ru, dumynzha.ucoz.ru ,** у фейсбуці.

З повагою ***О. ТКАЧЕНКО,***
«Січове духовне братство»

ПРАВДА ПРО КРИВДУ: НЕЗАГОЄНА РАНА

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ

Геноцид української нації в СРСР 1933 року має суттєві відмінності від усіх інших геноцидів в історії людства. Інші геноциди ставили собі за мету цілковите фізичне знищення того чи іншого етносу. Через певні суб'єктивні та об'єктивні причини це ніколи не вдавалося. Уцілілі частини скривджених народів невдовзі відновлювали ті фізичні втрати і по-різному, зазвичай суворо, карали винних у цьому катів.

Більшовицькі ідеологи голодомору мали можливість у 1933 році знищити всіх українців у СРСР, але не пішли на це, бо мали іншу мету: страшним та болісним очікуванням голодної смерті вичавити у всіх українських селян їхні національні, релігійні та ментальні цінності й зробити з них колгоспних рабів-безбатченків. Тобто, на відміну від інших геноцидів, **голодомор завдав нищівного удару по майбутньому української нації, яке й стало для неї її страшним сьогоденням у нібито незалежній Україні.**

Тільки вже цей постгеноцидний стан нащадків велетнів духу часів козаччини, з якого разом із нащадками їхніх катів насміхаються й високопоставлені невігласи з цивілізованих держав, незаперечно свідчить про катастрофічні наслідки ментального зламу українців у результаті геноциду голодом 1933 року. Тільки цей понівечений голодом жалюгідний ментальний стан сучасної української нації дає можливість існування в незалежній Україні панівної політичної, бізнесової та наукової верстви, яка завжди жила за цінностями «русского міра» і фізично та юридично нищила найменші паростки українського національного відродження, називаючи його не інакше як проявами фашизму.

Лише байдужі до своїх славетних пращурів постгеноцидні раби-манкурти можуть із гордістю носити сьогодні перекручені на російський манер свої, українські, прізвища та імена. І не тільки носити, а й із піною на губах відстоювати їх, коли, не дай Боже, сказати їм про їхню штучність. Тільки важко хвора внаслідок цілеспрямованого геноциду нація може не тільки у своїй більшості добровільно відмовитися від рідної мови, але й боротися з нею, як це роблять сьогодні затяті україножоби-українці (нонсенс для всіх інших націй на землі!) нардепи Колісниченко-Колєсніченко, Гриневецький та Симоненко.

Прямим наслідком цього феноменального безглуздя є той факт, що більшість українських вірних ходять до московської церкви, де моляться Богові неукраїнською і ненавидять своїх сусідів, які моляться українською. Тільки постгеноцидні ментальні раби можуть з повагою ставитися до ментальних нащадків катів своїх вільних дідів-прадідів – колишніх штатних комсомольців та комуністів, довіряючи їм раз у раз на чергових виборах керівні посади у своєму місті, області й державі. І не тільки їм, а й усілякому іншому політичному непотребові – бандюковичам, грошовим мішкам і навіть відвертим представникам п'ятої колони, яких усіх об'єднує палка ненависть до української України.

Тільки раби ладні десятиліттями терпіти трагікомічні наслідки правління цієї «еліти» в Україні, яка завжди мала, має незаперечну більшість у Верховній Раді, бо в неї – надійна постгеноцидна електоральна більшість.

НА ЦВИНТАРІ ХЛІБОРОБСЬКИХ ДУШ

Учорашні колгоспні раби не люблять, бояться тієї землі, яку вони отримали від держави. На відміну від їхніх ще не так далеких пращурів, які господарювали на ній до голодомору, їхні постгеноцидні нащадки майже всі віддали її в оренду ділкам на кшталт Лозинського і мають за щастя сьогодні по-рабськи прислужувати тим земельним баронам. Так, звичайно, вищеназваний непотріб у Верховній Раді створив для тих рабів і лозинських відповідні законодавчі умови господарювання на землі. Але ж обирали щоразу ту антиукраїнську більшість у парламент не лозинські (бо їх занадто мало для того), а саме ті постгеноцидні селяни, для яких гроші вже давно перестали пахнути землею.

На цьому тлі прийдешня земельна реформа за сценарієм уряду Януковича стане за своєю суттю завершальним етапом сталінського геноциду українського села, що навіть теоретично унеможливить його відродження в майбутньому, а разом з цим – і всієї української нації. А це стане ґарантією довічного панування на нашій землі провідників проросійської України. Ось чому уряд так поспішає сьогодні з тією реформою, відкидаючи при цьому всі заперечення й зауваження своїх політичних опонентів.

Ба більше, режим Януковича інтуїтивно відчуває свою політично-генетичну спадковість від сталінського режиму. Саме тому за його правління в Запоріжжі встановили й поновили пам'ятник найкривавішому диктаторові в історії людства. Саме тому так жорстоко й масово були покарані ті молоді тризубівці і свободівці, які не погодилися з тим відвертим проявом неосталінізму в Україні. А наше постгеноцидне суспільство мовчки проковтнуло те неподобство, ніби воно його не стосується.

Цей феномен, з точки зору всіх здорових європейських націй, пояснюється вельми прозаїчно: постгеноцидні манкурти в Україні не мають у своїх генетично понівечених голодомором душах почуття національної солідарності й суспільної відповідальності. Такий манкурт нічого не бачить далі власного гаманця. Це унеможливлює побудову громадянського суспільства у постгеноцидній Україні і ґарантує «многая лєта» режимові Януковича, який таким чином має досить часу для того, щоб дуже скрупульозно розібратись по черзі з ватажками протестів підприємців, тризубівців, чорнобильців, «афґанців», учителів, фермерів тощо. До речі, тільки в нашому постгеноцидному суспільстві можлива така абсолютна відсутність національної еліти, без якої будь-яка держава є приреченою в історичній перспективі. Пояснюється ця відсутність ось чим. Сталінський режим свого часу дуже ретельно, до останньої людини винищив національні еліти в усіх радянських республіках. Але в Україні, крім цього, внаслідок ментального зламу українського селянина після голодомору 33-го було забруднене саме джерело відновлення цієї еліти на майбутнє. Ось чому сьогодні з нашого села виходить тільки глибоко аморальна псевдоеліта на кшталт Кучми, Ющенка та Литвина, порівняно з якими навіть білоруський бацька Лукашенка (зважаючи на реальні справи всіх цих добродіїв щодо захисту національних інтересів) видається ледь не справжнім елітарієм.

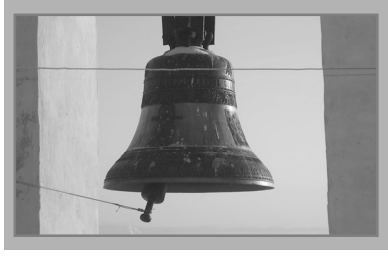
СТРАТА УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ

А все ж таки, що саме сталося з українцями під час голодомору 1933 року, що після нього з їхніх сільських хат враз позникали назавжди самоткані рушники з сорочками та Шевченкові «Кобзарі» з іконами? Чому селяни (разом зі своїми нащадками-городянами) перестали співати чудових українських пісень, стали зневажати свою націю і державу, голосуючи на виборах за зайдчужинців і відвертих антидержавників? Чому, нарешті, ніде у світі немає таких народів-самогубців, як український?

Відповідь на останнє запитання очевидна: жоден інший народ не пережив такого страшного штучного голоду, спрямованого більшовицьким Кремлем саме на знищення української душі та вигнання її поодиноких носіїв сьогодні політичними послідовниками сталінізму на марґінес політичного, бізнесового та наукового життя в Україні.

(Чит. стор. 5)

ЛИСТ У НОМЕР

У «Галицькій Просвіті» № 8 (371) від 23 лютого оголошено конкурс на тему «Рідне місто моє». Гадаю, що останній пункт: «Якою бачите «Просвіту» у майбутньому?» повинен би зацікавити усіх просвітян. В одній із обласних газет кореспондентка пише, що, на жаль, у «Просвіті» зберігаються тільки старі форми й методи роботи. З цим важко не погодитися. Багато моїх родичів були членами «Просвіти» до 1939 року. З їхніх згадок, у тогочасних осередках існувала глибока пошана один до одного, взаємодопомога, щира порада й допомога в різних життєвих ситуаціях, а вдома були невеличкі книжечки з печаткою «Просвіти» з конкретними порадами з кулінарії, правознавства, ветеринарії, торгівлі та ін. Такі добрі справи гожі були б і для сьогодення.

Бажано, щоби на сторінках «Галицької Просвіти» відбувся широкий діалог, а не дискусія: хто кого більше вколе, на цю конкурсну тему.

ЯКОЮ БУТИ «ПРОСВІТІ»

Що мені хотілося б бачити в сьогоднішній «Просвіті»?

1. Відмову членів «Просвіти» від голослівних промов, бесід, лекцій. Усяке пустослів'я принижує людей. До виступів, навіть привітання з днем народження, треба підготуватися, а не так, що щось скажу.

2. Глибинна пошана до своїх людей, гостей, їхніх здобутків і відображення їхньої праці в описах, фотографіях, керуючись правилом, що на першому плані повинна бути людина.

3. Посильна праця просвітян з ознайомлення наших краян з історичними, релігійними, літературними, господарськими місцями, які викликають пошану й любов до рідного.

4. Недоцільним є проголошення між людьми заслуг, звань, титулів промовця – це віддаляє учасників зібрань. У «Просвіті» ніколи не присвоювалися звання. Слова «виступає просвітянин...» були найвищими. Вартісна промова сама дасть титул, звання. У «Просвіті» повинен бути церковний порядок, де діти, юні, посивілі, з дипломами чи без дипломів, звань – усі рівні перед Богом, всі є парафіяни чи гості парафії.

5. В жодному разі серед просвітян не повинен існувати принцип часів суцільної брехні й омани: «Я сказав, ти – роби». Тим, хто активно носив духовні кирзаки, варто у «Просвіті» відійти в тінь, бо зараз – інший час і цей принцип не спрацює.

6. Кожен осередок «Просвіти» повинен би гуртувати навколо себе людей і працювати над певною темою, проблемою. Маю досвід роботи. Завдяки глибокій пошані до людей, ми, члени «Просвіти», ініціювали відкриття і спорудження пам'ятника молодому Тарасові Шевченку на території ВПУ-21. Це – перший пам'ятник в області молодому Шевченкові за кошти просвітян одного осередку. Хочу навести текст листа Олеся Гончара з цієї нагоди:

Вище профучилище
м. Івано-Франківськ
Богдану Сушевському

Шановний Богдане Степановичу!

Вітаю Вас і весь колектив училища з визначною подією – відкриттям пам'ятника Тарасові.

Сподіваюсь, що образ генія України нагадуватиме кожному з вас, як треба жити на світі, з яким почуттям гідності й честі людина має звершувати свій життєвий шлях. Це зворушливо, що ви так шануєте Кобзаря. Але також не забувайте читати його тексти, вбирати в душу заповітне слово його поезій. Відкривайте його для себе, осягайте глибини Тарасових творів! Я певен, той хто вміє любити, хто здатен дорожити духовністю нації – той буде щасливий.

Вітаю Вас, друзі, від усієї душі.

Олесь ГОНЧАР
30.05.1991 р., Київ

Члени нашого осередку організували майже шістсот учнів і працівників для участі у Службі Божій у катедральному соборі, а це був час, коли ще певна частина сучасних патріотів була пройнята іншим духом. Настоятель Собору, о.-мітрат Микола Сімкайло, нині єпископ, подарував нам величний образ Матері Божої, який і сьогодні звеличує навчальний заклад. Це не звіт, і про все зроблене конкретно не напишеш. Головним же у моїй роботі було і залишається – належне і постійне пошанування просвітян – членів осередку тепер уже – Центру ПТО № 1.

7. Кожен осередок «Просвіти» (районні, міські об'єднання), якщо вони хочуть бути корисними для людей, повинні бути жертовними своєю працею, часом. Кожен просвітянин, гадаю, що більшість є християнами, повинен бути у своїй роботі задивлений на Бога.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ, *просвітянин*

ТАК ДУМАЮ

ХРИСТИЯНСТВО І НАЦІОНАЛІЗМ – НЕРОЗДІЛЬНІ

СПРОБА ДОНЕСТИ ЄДНІСТЬ ХРИСТИЯНСЬКОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО

Україна ж, безперечно, – християнська держава! Провідною релігією для більшості українців було і є – християнство на основі Канонічної Вселенської Христової Церкви – католицької та православної конфесій! Це факт, який не можуть (хоч намагаються) заперечити вороги Бога та України, намагаючись зруйнувати основу державності української нації!

ЩО ТО Є «НАЦІЯ»?

За визначенням основоположника українського націоналізму Т. Шевченка, українська нація – це «мертві, живі і ненароджені, в Україні і не в Україні сущі...». Нація – це наші попередники, нинішній народ і нащадки, які житимуть після нас! І саме для вшанування пам'яті минулих поколінь, створення гідного життя сучасників та забезпечення вільного буття нащадкам ведуть свою боротьбу націоналісти. «Українська Нація зродилася тоді, коли в її обороні впала перша краплина - **червоної** української крові на **чорну** українську землю», що і символізує стяг українських націоналістів.

«Найтісніше єднання людей виникає із їхньої духовної однорідності, зі схожого душевно-духовного укладу, зі схожої любові до єдиного і спільного, з єдиної долі, яка єднає людей у житті й смерті, з однакового бачення, з єдиної мови, із єдиної віри і спільної молитви... Кожний народ має інстинкт, даний йому від природи (а отже, і від Бога)... Так, кожний народ по-своєму єднається у шлюбі, народжує, хворіє і помирає; по-своєму лінується, працює, хазяйнує і відпочиває; по-своєму сумує, плаче і нудьгує; по-своєму посміхається, сміється і радіє; по-своєму ходить і танцює; по-своєму співає і створює музику; по-своєму говорить, декламує, жартує і красномовствує; по-своєму спостерігає, споглядає і створює живопис; по-своєму досліджує, пізнає, міркує і доводить; по-своєму бідує, чинить благодійність і виявляє гостинність; по-своєму будує домівки і храми; по-своєму молиться і геройствує; по-своєму воює...», – так прекрасно описує суть нації російський філософ І. Ільїн. Тобто Бог створив усі нації з їхніми особливостями. Наша віра, земля, мова, культура, звичаї і традиції – це дар Божий, і хто не береже Божий дар і несе розділення – той зневажає Творця і є ворогом української нації!

Так є, що постійно протягом усіх століть безбожні представники одних націй прагнуть підкорити інші. Історія нашого народу багата історичними фактами аґресії з боку чужинців. **І тут як настанова для націоналістів і застереження для ворогів сказано: «Хто візьме меча, від меча й загине»** (Мт. 26,52).

ПРО СУТЬ НАЦІОНАЛІЗМУ

«Саме слово «націоналізм» у політичну літературу впроваджене наприкінці XIX ст. Проте це не означає, що до цього часу націоналізму не було. Навпаки, націоналізм – це явище, нерозривно зв'язане з існуванням народів і в різні часи, залежно від потреб часу, [націоналізмом були *авт.*] – оборона роду, віри, демократії, династії тощо», – пише С. Ленкавський. Він же й дає його означення: «Націоналізм — це діяння в інтересах власної нації і мислення інтересами та світоглядом свого народу». Тобто це, **найперше –** безкорислива праця людини для блага своєї нації, **друге** – це спрямування всього свого творчого потенціалу для її добра. Націоналісти з власної волі для своєї нації жертвують вільним часом, статками, ризикуючи втратити волю, здоров'я чи навіть життя.

«Як хто скаже: Я Бога люблю, та ненавидить брата свого, той неправдомовець» (Соб. посл. Йо. 4, 20). Звідси запитання – як має ставитись послідовник Христа до діяльності тих, що гноблять його ближніх? Чи може правдивий християнин, який справді любить свій народ, байдуже спостерігати знущання над ним і знищення дарів Божих? Напевно що – ні!

Християнська любов до Бога має бути вираженою у любові до ближнього. «Ніхто більшої любові не має над ту, хто свою душу поклав би за друзів своїх» *(Йо. 15, 13).* **Тому навіть ціною власного життя християнин повинен боронити свою націю.** Тоді такий християнин буде правдивим, і тоді він буде націоналістом. Це є християнською основою націоналізму.

Християнин-націоналіст, ризикуючи життям, навіть кулею зупинить ворога своєї нації. Інакше загарбник і далі вестиме свою гріховну діяльність, знищуючи ближніх, сіючи страх і страждання. Хіба це не є дотриманням заповіді «Не вбий»? Адже не вбивши того, хто несе смерть ближнім, людина допускає нові вбивства – і стає причетною до подальших невинних смертей! Деякі псевдохристияни згадують «підставляння другої щоки». Але ж це сказано – «коли тебе вдарять», а не – коли над тобою і ближніми знущаються фізично або морально, чи – вбивають. **Пацифізм ворожий християнській моралі!** Тому ті, що називають себе християнами, але відмовляються боротись зі злом, насправді не люблять своїх ближніх, є лицемірами й боягузами. А сказано у Євангелії: «не бійся!».

Слава Богу, що нині поки немає потреби ставати на захист свого народу зі зброєю у руках. Проте, бути байдужим і бездієвим у час нинішніх утисків теж не можна. Тому кожен християнин може знайти своє місце у націєзахисній справі: хто молитвою-проханням Божої ласки для нації, хто словом чи листівкою – для поширення і зміцнення націоналізму, хто доброю справою – для захисту своєї Батьківщини...

ДБАТИ ПРО ЗАГАЛЬНЕ ДОБРО

Хто вважає себе правдивим християнином, обов'язково має бути націоналістом. Відповідно – хто стоїть осторонь справи захисту своєї нації, той не може називатись послідовником Христа, який **«помер за всіх,** щоб ті, що живуть, не жили вже для себе самих» (2 Кор. 5, 15). Тому християни мають жити для Бога і своїх ближніх, які створені за подобою Божою і живуть духом Бога.

Нинішня складна суспільно-політична ситуація у державі є наслідком послаблення християнської моралі народу і його проводу. «Головна причина нещастя нашої нації – брак націоналізму серед широкого загалу», – писав М. Міхновський. Духовний провідник української нації митрополит **А. Шептицький говорив: «Коли всі засади Євангелія є в народі загально прийняті, коли бодай велика більшість громадян живе християнським життям і поступає по велінню християнських чеснот... то ті труднощі, що зв'язані з верховним проводом, розв'язуються мирно і, за Божою ласкою, корисно для загального життя. Але коли тих умов немає... – на поверхню суспільного життя висуваються одиниці, нездібні бути провідниками, які тим самим приносять радше шкоду, ніж користь, бо замість дбати про загальне добро, вони дбають... про своє власне».** Тому вже для захисту власного добра такий фальшивий провід і робить наступ на християнство *(пропаґанда збочень, наркотиків, розпусти, відкритий наступ єретиків та політичного інструменту Кремля – Московського патріархату...)* та націоналізм *(пам'ятники катам, переслідування патріотів, знищення основи нації – мови...)*.

Ю. Вассиян писав: «Дорога до Бога лежить через Батьківщину». І саме цю дорогу мають бачити перед собою християни. Підтвердженням є слова Провідника української нації С. Бандери: «Мета життя людини – це наближення до Бога!». Прикладом для нащадків є його життя і смерть. Слово «бандерівець» і нині примушує тремтіти ворогів, адже з бандерівцями – «Бог і Україна!». Націоналізм був і є доповненням християнської моралі людини у справі захисту своєї землі.

І нині від нас теж залежить, чи зможемо ми бути гідними християнами й захистити дані нам Божі дари?! Чи зможемо вберегти свій народ від зла, що наступає на українську націю у духовному, культурному, мовному, соціальному, інших напрямках...

Найвищою ж метою діяльності християн-націоналістів має бути – здобуття, закріплення та розбудова Української Соборної Самостійної Держави! Українці мають таки стати господарями на своїй Богом даній землі!

Слава Богу! Слава Україні!

Андрій ПОДІЛЬСЬКИЙ, *заступник голови Івано-Франківської МО «Тризуб» ім. С. Бандери*

БОЛИТЬ

Я – ДИТИНА ВІЙНИ

Я – дитина війни.
Я – дитина живих і убитих.
І оплаканих я
Й неоплаканих – сиве дитя.
Я – дитина і тих,
Що не встигли дійти, долюбити.
Я – дитина і тих,
Що й моє врятували життя.

Я – свята людська кров,
Що проллята у битвах й за мене.
Я – повстанських могил
Стооплакана грудка жива.
Я – ровесників зойк,
Що від ран і від голоду мерли,
По котрих паслись коні
І росла повоєнна трава…

Там, де були бої,
Зеленіють осінні отави,
А над ними вночі
Плачуть ще і тепер журавлі…
Я – дитина беріз,
Що хрестами в перелісках стали
І, як браття, бредуть
По моїй українській землі.

От стою перед світом,
Перед вітром стою, як стеблина,
І нема куди дітись
Від жахіть, що приходять у сни…
Всі багатства мої –
На могилі у мами калина,
І літа – дикі гуси,
Що летять крізь туман сивини…

Богдан РАДИШ-МАРИНЮК,
просвітянин

САТИРИЧНІ СОНЕТИ

* * *

Властей много, а жизнь одна.
Мішка Япончик

Багато партій. І усі потрібні.
Кому? Народу, звісно. А кому ж?
Про це торочать лідери їх спритні.
Плекають мрії про солодкий куш,

Коли заграють їм литаври срібні,
І кожний вже яко державний муж
В оточенні прислужників-чинуш
Війну продовжить
вічну проти злиднів.

В парламенті,
в цім штабі генеральнім,
В якому бідності ніхто не зна,
Знов захистом
займуться соціальним.

Потроху прозрівають посполити:
Багато партій, а мета одна –
За кошт державний
в розкошах пожити.

* * *

«Камо грядеши?»
Та не панікуйте, ми нікуди не йдемо.
Чекаємо манни небесної.
Володимир Яворівський

Чи ж треба йти,
якщо вже хтось прийшов
І має справжню манну, не небесну,
Житуху, як то кажуть, розчудесну,
Яку б хто знає, чи й в раю знайшов?

А я іще на манку не змолов.
Чекаю, ставши в чергу довжелезну.
Надіюсь, як і всі, на правду чесну.
Не проливати ж знов за неї кров?

А може, справді краще вила взяти,
Бо шкуру з нас вже друть
нові магнати.
Лиш де той батько Хмель,
що поведе?

Який він між десятки хмельчуків?
«Камо грядеши?» Та ніхто не йде:
Час вибору настав для козаків.

СОНЕТ БЕЗ ШИРМИ

Народ – то влади вічне джерело,
З якого черпають великі статки,
Котрих не дасть мозільне ремесло
Ні з шахти, ні з верстата,
ані з грядки.

Тепер кермо, мов мохом, обросло
Людьми, що мають
штампи і печатки.
Встановлюють для нас такі порядки,
Щоб добре їм насамперед було.

Сварня й гризня навколо джерела,
Бо всякий хоче втамувати спрагу,
Чи то пак, власному служити благу.

Є в мене думка
(краще б геть пішла):
Народ як джерело своєї влади
Не був, не є й хтозна, чи буде радий.

Іван ПАВЛІХА,
калушанин-просвітянин

РОЗДУМИ

ДЛЯ ДОБРА ГРОМАДИ

Платон писав: «Щасливі царства, в котрих філософи правлять, або царі – філософують». Царі-філософи, за Платоном, – це ті, в яких Бог – на першому місці, яким властива висока мораль і життєва мудрість.

Подамо з цього приводу трохи української історії. Серед князів України-Руси було чимало таких, які, проводячи державну політику, не забували про її етичний бік. Не любив підступництва і зради князь Святослав Хоробрий. Йдучи війною на інші народи, він наперед повідомляв: «Іду на вас!». Високо підніс духовну планку перед своїми синами князь Ярослав Мудрий. «Якщо будете ви в любові жити між собою, то і Бог буде в вас і покорить Він вам противників під вас, і будете ви мирно жити. Якщо будете ви в ненависті жити, у роздорах сварячись, то і самі погибнете, і землю своїх отців і дідів погубите, що її надбали вони трудом великим», – повчав він нащадків.

Дотримувався високих моральних принципів і князь Володимир Мономах. Щоб уникнути кровопролиття, він двічі зрікався своїх законних прав на князівський престол. Саме завдяки його розсудливості, високому моральному авторитету жителі Києва у 1113 році запросили його князювати. Понад усе ставив Володимир Мономах святість права і угод. Своїх дітей повчав: «Лжі остерігайтеся, та якщо будете клятву давати будь-кому, то на чому можете устоять (тобто зможете виконати. – ред.), у тому ж кляніться». Боротьбу зі своїми опонентами вів цивілізовано й рекомендував так робити своїм колеґам і дітям.

А як чинять теперішні очільники України 1000 років по тому?!

Українці добре знають, як багато приклався до розвитку духовності, підняття моралі серед правлячої еліти гетьман Іван Мазепа.

Значну частину своїх особистих прибутків він скерував на розбудову Божих домів, культурних центрів. Завдяки гетьманові було побудовано більше двадцяти величних споруд, його почин наслідувала полкова старшина.

А рішення І. Мазепи піднятися на збройний виступ проти Петра І – це, перш за все, високоморальний учинок. Заможне гетьманське життя він поміняв на поневіряння на чужині. Біль за Україну не дозволяв йому чинити інакше. В Маніфесті до українського війська й народу 1708 року гетьман заявив: «…нічого не шукаю, крім благоденства тому народові, який ушанував мене гетьманською гідністю…»

Високі вимоги ставили до тих політиків, які боролися за незалежну Україну в першій половині XX ст.

Взяти хоча б «Десять заповідей українця», що були написані на початку 1904 року для Української народної партії, чи «12 прикмет українського націоналіста», які уклав видатний діяч ОУН Осип Мащак, або ж «44 правила життя українського націоналіста», які написав, перебуваючи в польській тюрмі, один із лідерів українського націоналістичного руху 1930-их рр. Зенон Коссак. Він загинув, захищаючи проголошену Українську державу – Карпатську Україну – від мадярських загарбників у березні 1939 р.

Серед українських громадсько-політичних діячів, які боролися з комуністичним режимом, планку моралі високо підносили більшість духовних лідерів нації – члени Української гельсинкської спілки (УГС). Це стосується і перших наших рухівців.

Сучасним державним діячам, для яких стало нормою порушувати дану ними клятву чи присягу на вірність Україні, варто пам'ятати ті факти, та не забувати, що є «Вищий суд…»

Для багатьох наших князів, гетьманів характерно було трудитись не на своє особисте благо чи благо своєї родини, оточення, а на благо своєї держави, народу. Це, на жаль, не властиво більшості теперішніх наших керманичів.

Помираючи, багато колишніх очільників держави заповідали своє майно не родині, а громаді. Так учинив галицький князь Ярослав Осьмомисл, який належав до високоморальної когорти державних діячів. Київський літописець оповідає про нього так: «Був же він князь мудрий, красномовний і богобійний. Перед своєю кончиною князь повелів роздати майно своє монастирям, убогим, отож давали його по всьому Галичу три дні і не могли роздати».

Так само вчинив і гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.

Благодійництво ніби чинять і нинішні політики. Та воно є специфічним – це благодійництво лише під вибори. Ми всі є свідками, як щедро посипалися перед осінніми виборами обіцянки. Щоб сподобатись бідному народу, відбуваються змагання «благодійників-кандидатів». А що вони роблять після виборів – нам всім добре відомо.

Таких політиків, які ставлять на перше місце мораль (наші інтереси) дуже мало. Більше таких, які на перше місце ставлять гроші. Тому будемо сподіватися, що Господь дасть нам мудрість підтримати чесних і порядних, аби ми не втратили свого останнього шансу зберегти найсвятіше – самостійну Україну. Адже коли все навкруги – брехня і насилля, то Творець – не з нами.

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ШТРИХ

БОГ ПРИЙМАЄ ВСІХ І ВСЕ. АЛЕ…

Цей тиждень перед Великоднем такий відповідальний для кожного християнина у плані спокутування гріхів, покаяння і смиренності, що просто боїшся необережного слова, адже є відповідальність за сказане. В принципі, нічого не нав'язую, просто деякі роздуми викладаю на папір. При цьому не вважаю себе ні моралізатором, ані істиною в останній інстанції.

…Квітна, або ж, по-народному, шуткова неділя цьогоріч дуже холодна. Не всі поміщались у церкві, багато людей кілька годин мерзли надворі. Але є мудріші чи хитріші, а може, байдужі до святості. Лише і собі хочуть бути причетні до традиції, до ритуалів і задовольняються тим, що приходять до храму на саме посвячення вербових гілочок.

Аналогічно приходять «відмітитись» і на Великдень. В останню хвилину прийти під церкву, поставити кошик, на який впадуть крапельки свяченої води – і можна споживати Божий дар.

Але і це, напевно, приймається Богом, бо людина – слабка і гріховна. Та суттєві любов і прощення. Бо, якщо щодня промовляти у молитві: «…як і ми прощаємо винуватцям нашим» і не прощати, тримати гнів і злобу на ближнього свого, це фальш і неправда і напевно – гріх. Це якесь напівхристиянство! Де нема любові, доброти, там і піст не допоможе. Тим більше, що піст у таких людей – для плоті, а не для душі.

…Великодні дзвони знову закличуть нас на Велике Свято. Всіх прийме Бог і церква, хто б не прийшов. Все приймає Бог: навіть нас таких, навіть таку Україну, яка теж пізніше на тиждень від усього християнського світу вітається «Христос воскрес!». Такий наш церковний календар, такі справи і менталітет.

Воістину воскрес!

Василь БАБІЙ

ФАКТ

РЕҐРЕС ДЕМОКРАТІЇ

За даними німецького наукового центру «Bertelsmann Stiftung», Україна й Угорщина – єдині в Європі держави, де за останній рік помічене згортання демократичних процесів. Про це йдеться в дослідженні «Індекс трансформації-2012»,

Оцінювання за десятибальною шкалою відбувається згідно із 17 критеріями, серед яких – верховенство права, стабільність демократичних інституцій, організація ринку та конкуренція, міжнародне співробітництво тощо. Стосовно України (зарахована до категорії країн «демократії з дефектами») у звіті, зокрема, сказано: «За Президента Януковича якість демократії тут погіршилась особливо сильно. Це єдина країна зі 128 досліджених, в якій усі вісім показників політичної участі та правової держави були оцінені нижче, ніж два роки тому, а у випадку свободи організації та зборів погіршення є особливо очевидним».

Загалом зі 128 розглянутих країн 75 були визначені як демократичні, з 53 – як автократії. Росію разом із кількома латиноамериканськими та азійськими режимами зарахували до «демократій із великими дефектами».

ЗУСТРІЧІ

ЩО БУЛО, ЯК Є І БУДЕ…

Минулої неділі у Народному домі № 1 лідер ВО «Свобода» Олег Тягнибок зустрівся з громадою. Ішлося про політичну ситуацію в державі, боротьбу проти режиму реґіоналів і стратегію дій ВО «Свобода».

Відкриваючи дискусію, голова ОО ВО «Свобода», голова облради Олександр Сич наголосив, що 2012 рік – це не просто рік парламентських виборів, але й час, коли вирішуватиметься доля держави. Тому все слід розглядати крізь політичну призму і володіти політичною ситуацією.

О. Тягнибок назвав теперішній час періодом тотальної окупації українців на всіх рівнях: місцевому, призначаючи «прореґіональних» голів облрад; економічному, коли реґулярно ухвалюються законопроекти, покликані знищити середній клас українців, малий та середній бізнес для того, щоб усі ресурси були зосереджені тільки в одних руках – олігархічного клану; національному – коли всіма способами нищаться наші цінності, переписується історія, забираються години української мови, літератури та історії зі шкільних програм; духовному – коли приїжджає Кіріл і насаджує нам «русское православіє»; правовому – тотальні репресії тих, хто не в одній братії з Януковичем. Є два шляхи змінити ситуацію – революційний і шлях виборів. І поки в нас є бодай найменший шанс мирного вирішення, нам потрібно його використовувати. Але ми повинні бути свідомі, що Янукович свою владу так просто не віддасть. Він буде намагатися змінити Конституцію, аби, накупивши тушок, вони обирали Президента в парламенті.

Саме тому, за словами «свободівця», потрібно виробити чітку стратегію боротьби проти олігархічно-бандитського клану Януковича до виборів і після. Зокрема, напрацьований ряд законопроектів про захист української мови, про імпічмент Президенту, обрання нового патріотичного уряду, заборону приватизації стратегічних підприємств і повернення в державну власність приватизованих, заборону торгівлі землею сільськогосподарського призначення, новий справедливий Податковий кодекс. Наступним етапом має стати ухвалення законів про люстрацію, реформу правоохоронної системи.

Гість відповів на запитання, що хвилюють людей, привітав громаду з Великоднем.

Вл. інф.

КОНФЕРЕНЦІЇ

ЄДНІСТЬ – ЗАПОРУКА УСПІХУ

«Політична партія «Громадянська позиція» вітає рішення «Української партії» об'єднати зусилля для спільної боротьби за демократичну, соборну, європейську Україну»…

Ці слова із резолюції об'єднавчого З'їзду політичної партії «Громадянська позиція», що відбувся в Києві наприкінці березня, стали лейтмотивом об'єднавчої конференції Івано-Франківської обласної організації політичної партії «Громадянська позиція» та Івано-Франківської крайової організації «Українська партія», що відбулася в обласному центрі.

– На об'єднавчому З'їзді в Києві, – наголосив у своєму виступі на конференції голова обласної організації ПП «Громадянська позиція» Микола Ладовський, – досягнена рівновага з «Українською партією» у всіх ключових принципах нашої спільної діяльності: опозиційність до нинішньої влади, люстрація (очищення) партійних рядів – моральна чистота партійців є визначальним фактором довіри людей, прозорість, яка забезпечується відсутністю зобов'язань перед владою чи спонсорами партії, персональна відповідальність лідерів за моральність і професійність тих людей, яких вони пропонують до партійних органів об'єднаної партії, відкритість до залучення нових людей. Мета об'єднаної партії – проводити нову державну політику, сприяти кардинальному оновленню політичної еліти в країні.

Про маґістральні засади діяльності ОО ПП «Громадянська позиція» і розроблену платформу об'єднання патріотичних сил краю розповів у своєму виступі голова правління громадської організації «Український шлях» Мирослав Давидів.

У свою чергу, голова ОО «Української партії» Микола Семенюк головну спільну місію вбачає у широкому спілкуванні з масами, щоб спільна політична платформа стала зрозумілою і сприйнятою в кожному місті чи селі, в кожному колективі, в кожній сім'ї.

– Ті ж, що обіцяли «почути кожного», насправді відгородились від народу і не тільки не чують кожного, але й не дають можливості багатьом верствам суспільства реалізовувати свої законні і конституційні права, зокрема, право на працю, на навчання, на соціальне забезпечення, на свободу слова, мітинґів, підприємницької діяльності й багатьох інших прав. Саме про іґнорування соціальних прав чорнобильців говорив автор цих рядків.

Головою об'єднаної обласної організації «Громадянська позиція» обрали Миколу Ладовського, заступником – Миколу Семенюка. Утворили Раду ІФ ОО «Громадянська позиція».

Микола СИМЧИЧ*, м. Івано-Франківськ*

ПРАВДА ПРО КРИВДУ: НЕЗАГОЄНА РАНА

ГОЛОДОМОР – ГЕНОЦИД УКРАЇНСЬКОЇ ДУШІ

(Закінчення. Поч. на стор. 2)

Саме голодомор-геноцид, за спостереженнями великого українця американського походження Джеймса Мейса, докорінно змінив ментальність нашого народу. Незаперечним доказом цієї фатальної для нації зміни може слугувати туга сучасних українських селян за колгоспами. За тими самими колгоспами, куди їхніх дідів-прадідів комуністи змогли загнати тільки за допомогою геноциду.

Як зазначають учені та свідки голодомору, які особисто пережили в радянському українському селі 1933 рік, у конаючої від голоду людини поступово відмирають усі людські почуття, включно з національними. Таким чином абсолютний тривалий голод (а саме таким і був голодомор) перетворює людину на двоногого звіра, який живе лише інстинктами. Його розум спрямований тільки на задоволення тих інстинктів, а такі поняття, як совість і моральність, для нього, як і для всякого іншого звіра, не існують узагалі. Подальше голодування вже починає руйнувати й інстинкти, зокрема, й такий потужний, як материнський. І тоді боже-вільна від голоду жінка вже здіймає сокиру чи ножа над власною дитиною.

Так було не тільки в Україні в 1933 році. Так було і в Єрусалимі в 70-му році від народження Христа, коли римський імператор Тит Флавій, оточивши те повстале місто своїм військом, морив голодом його захисників. Людська природа однакова завжди і всюди... Але найстрашніше тут те, що зі всього втраченого людиною під час тривалого голодування поновлюються тільки інстинкти. Крім цього, пухлі з голоду селяни добре бачили, що більшовицька влада в їхніх селах не голодувала зовсім, а в прикордонних російських селах був лише звичайнісінький голод – приблизно такий самий, який ті села переживали кожного неврожайного року. Тому в постгеноцидних українських сім'ях, звільнених голодомором від усього національного та християнського, на підсвідомому рівні запанували культ влади і братерства з росіянами як ґарантії того, що жах очікування найстрашнішої у світі смерті їх таким чином омине в майбутньому. Жодних інших ґарантій цього українське постгеноцидне село не мало, бо влада після голодомору залишилася тією самою – комуністичною та людожерською.

НАСЛІДКИ НАСИЛЬНИЦЬКОЇ ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ

Ось чому в сучасній Україні така зденаціоналізована й глибоко аморальна політична еліта, яка, за спостереженнями соціологів, у своїй більшості вийшла саме з постгеноцидного села. Сільська сім'я спікера Верховної Ради Володимира Литвина – промовистий приклад цього. Адже, крім нього, вищі державні посади в постгеноцидній Україні обіймають два його рідні брати! Ось звідки такі високі електоральні рейтинґи в таких проросійських політичних сил, як Партія реґіонів та КПУ, бо тих 17 відсотків етнічних росіян в Україні далеко не вистачило б навіть одним реґіоналам для їхнього статусу панівної партії в Україні. Та й далеко не всі наші росіяни голосують за синьо-білих.

Зденаціоналізоване голодомором українське село завдяки сталінській індустріалізації породило й сучасне інтернаціональне місто в більшій частині України, в якому національно свідомі українці перебувають у стані найменш чисельної та безправної нацменшини. Загалом же, суспільство без національної солідарності не здатне до консолідованих протестів проти влади, яка, до того ж, у національно згуртованих країнах ніколи не буває такою відчуженою від громадян, як у нас в Україні. Тому режимові Януковича в нашій зденаціоналізованій та інтернаціональній країні мало що загрожує. Постгеноцидний стан української нації дуже добре відчувають вороги України, які закривають у ній українські школи на користь російських, установлюють пам'ятники катам нашого народу – Катерині II і Сталінові, викорінюють усе українське з південно-східних реґіонів нашої країни. Навіщо вони це роблять? Чи не для того, щоб зберегти свої посади удільних князьків після такого очікуваного ними «аншлюсу» України Росією?

Отже, у жахах Кремля щодо міжнародного визнання більшовицького геноциду українців залишається одне. Таке визнання неодмінно потягне за собою і юридичне визнання на міжнародному рівні постгеноцидного суспільства в Україні. А коли це станеться, то та ж таки світова спільнота докладе певних зусиль для того, щоб той постгеноцидний синдром великої європейської нації все ж таки якось подолати. І тоді постгеноцидна більшість у нашій країні з роками перетвориться у меншість, а згодом і зникне взагалі. А це означає те, що замість численних хохлів і малоросів у нас будуть тільки ментальні українці, які не сприйматимуть цінності «русского міра» і не відчуватимуть особливого пієтету до «старшого брата». А коли так, то Росія вже ніяк не зможе спинити поступ України до всіх європейських інституцій, включно з НАТО. А це вже для Кремля, враховуючи його імперські амбіції, «смерти подобно».

Поки ж йому боятися нема чого. Українці відзначають чергові роковини голодомору не навесні чи взимку, коли він насправді лютував 1933 року, а за бажанням

ЧОМУ СУЧАСНА РОСІЯ – НА БОЦІ СТАЛІНА

Окремо хотілось би сказати про тих високопосадовців, які заперечують сам факт голодомору-геноциду 1933 року. Це гідні послідовники політики «кремлівського горця», який також заперечував Великий голод в Україні перед усім світом. Як стало відомо, його кремлівський нащадок Дмитро Медведєв дійшов у цьому запереченні до цинічного шантажу ледь не всіх керівників країн СНД, щоб вони за жодних умов не визнавали штучний голод 1933 року в Україні геноцидом. Навіщо це робив Сталін, зрозуміло майже всім. Він не хотів зізнаватись у власному злочині планетарного масштабу перед світовою спільнотою. Навіщо це робить Медведєв, який не має жодного стосунку до сталінського режиму, зрозуміло одиницям. Особливо враховуючи той факт, що Віктор Ющенко дав свого часу Дмитрові Анатолійовичу особисті ґарантії того, що жодних контрибуцій за голодомор-геноцид Україна ніколи й за жодних обставин від Росії не вимагатиме.

постгеноцидного манкурта Леоніда Кучми – восени. Поминальні свічки в українських оселях запалюють лише деінде. Політики обмежуються одноразовими листопадовими промовами «за» і «проти» геноциду, а в українських містах-мільйонниках півдня та сходу нашої держави (епіцентрові голодомору в Україні) з цього приводу збирається в найкращому випадку кілька сотень людей. Це був би нонсенс для будь-якої здорової нації. Це норма тільки для тяжко хворої – української...

Олександр КРАМАРЕНКО,
публіцист, журналіст (Луганськ)

СПОГАДИ

Це – спогади одного з мільйонів українців, які постраждали від сталінських комуністичних репресій. Правдива історія життя одного з борців за волю України, ще одна згадка про тяжкі минулі часи, які пережили українці, прагнучи здобути самостійність.

І ПІДНЕВІЛЬНІ – МИ БУЛИ ВІЛЬНІ

(Продовження. Поч. у № 7, 9, 11, 13, 14)

Відразу весь натовп, біля чотирьох тисяч в'язнів, зібрався біля будинку, де знаходилось керівництво табору. Були зачитані вимоги комітету. Перед тим як зачитати всі вимоги, росіянин повищеним, строгим голосом попросив повернути всіх заручників живими чи мертвими. Начальник табору відповів, що всі прохання будуть передані вищому керівництву в Москву. Він також підтвердив, що ті в'язні, що були в ізоляторах, живі й здорові, але переведені в інший табір.

Страйк продовжувався. Наступного дня начальник шахти звернувся до нас, газомірів, із проханням вийти на роботу, щоб не допустити аварій на шахті. Я відчув тривогу, тому що не знав, як правильно вчинити в такому випадку. Газоміри зібрались на нараду, щоб вирішити, як бути далі. Вирішили одноголосно: на роботу не виходити!

Минуло ще п'ять тривожних днів. З Москви приїхала комісія, в яку входили високопоставлені керівники радянського уряду – заступник народного комісара внутрішніх справ Радянського Союзу по військах Іван Маслєніков (застрелився 16 квітня 1954 року) і генеральний прокурор, учасник Нюрнберзького процесу над гітлерівськими злочинцями Роман Руденко.

Оголосили збір в'язнів на футбольному майданчику. Видався дуже ясний теплий липневий день заполярного літа. Всі в'язні прийшли організовано. Попереду розташовані довгі столи, застелені червоною скатертиною. За столами сиділи представники московської комісії І. І. Маслєніков і Р. А. Руденко, які відрекомендувались, хто вони є і які мають повноваження. Генерал Маслєніков встановив такий порядок роботи зборів, що мали виступати від груп і національностей по одному представникові. Виступило більше десяти осіб. Першим виступив представник бандерівського угруповання з наших країв.

Виступи зводились переважно до такого:

1. Ситуація в світі змінилась і це очевидно всім;

2. Багато людей несправедливо засуджені на великі строки за незначні провини;

3. Вимагаємо у найближчий час переглянути справу кожного в'язня, ухвалити справедливе рішення зі скорочення строку;

4. На роботу виходити не будемо, доки не будуть прийняті наші умови.

Запанувала тиша, але вона тривала недовго. Мовчав генеральний прокурор. Генерал Маслєніков сказав повищеним голосом, що все, що було сказане представниками груп і національностей, спрямоване проти радянської влади, а таке неможливе, тому що колючий дріт довкола табору – це не просто дріт, який можна копнути ногою, і все відразу зміниться.

– Рекомендую виходити на роботу. Те, що ви хочете, – ми зрозуміли, тому потрібно писати прохання, добиваючись перегляду справ.

Генерал також попередив, що якщо ми не вийдемо на роботу, проти нас будуть вжиті репресії. Збори закінчились. Начальство табору й московська комісія вийшли за територію, а ми розійшлися по бараках. Минуло ще два дні. Всі про щось розмовляли, обдумуючи, як то має бути далі, але всі були впевнені в одному – відступати ніхто не буде. Збігло ще чотири дні.

1 серпня 1953 року. Рано-вранці піднялось ясне сонечко, мов востаннє хотіло зігріти полярні простори і тих людей, що тут проживали (як з'ясувалось пізніше, – для багатьох, востаннє). До воріт табору під'їжджали одна за одною машини, заповнені солдатами з автоматами. Ми групами також стали підтягуватись до воріт шахти. Надзорна служба спробувала підійти до воріт, щоб дозволити вийти тим, хто не хотів продовжувати страйк. Ця спроба їм не вдалась, оскільки всі взялись за руки, утворивши таким чином багато рядів загорожі. Через цей натовп людей пройти було неможливо.

Коли перша спроба служби надзору провалилась, ми почули, як пролунав постріл з пістолета. Я десь був за двадцять метрів від тих воріт. Почалась стрілянина, люди попадали на землю. Стрілянина тривала якийсь час і врешті затихла. Всі підіймались і бігли до своїх бараків. Навколо знову засвистіли кулі. Стріляли і солдати, і вартові з охоронних вишок. Встаючи, я бачив, що в багатьох людей з ніг і з рук текла кров, дехто не підводився. Ми прибігли в барак, не знаючи, що далі робити. Відразу за нами прибігли солдати з автоматами, примусили підняти руки вгору, повели за ворота табору. Дорогою ми бачили багато мертвих і поранених, земля почервоніла від пролитої крові.

Всіх вивели за територію табору й примусили присісти. Майнула думка, що аж тепер прийшов кінець, що десь тут, у тундрі, поховають мене і ніхто: ні рідні, ні близькі не будуть знати, де моя могила. Почали під'їжджати криті машини. В них за наводкою провокаторів повантажили багатьох в'язнів, яких відправили в карцер і штрафні табори. Про це ми дізналися пізніше.

Велику ціну ми заплатили за цей страйк. Загинуло біля 80 осіб, а 150 осіб – поранені. Були й такі, що вже померли в лікарні, так і не дочекавшись операції, бо з таким великим напливом пацієнтів лікарня не могла впоратись. Так страйк закінчився, ми знову вийшли на роботу, але, як кажуть, нічого так просто без наслідків не минає. Це повстання на нашій шахті було найбільшим за всі часи існування сталінських таборів і стало першим у Радянському Союзі актом масового повстання в'язнів.

Почалися репресії, які тривали і в Мінлагу, і Речлагу протягом 1953–1955 років. Все важче було душити страйки литовців, українців, поляків та німців. Фактично всі нації і народи включились у визвольну боротьбу. Активну позицію в цій боротьбі займали служителі Церкви. Ця боротьба не минула марно. Прийшло послаблення режиму в таборах. Були побудовані кімнати для зустрічей з родичами, які приїжджали відвідувати в'язнів. Вже дозволяли писати листи без обмеження кількості листів на рік (раніше можна було писати додому лише двічі на рік), хоч і під наглядом цензури. Можна було одержати пропуск на пересування без конвою. Також були відмінені спеціальні нашивки на одязі політичних в'язнів.

Моя дружина приїздила до мене у Воркуту на побачення. З села, крім неї, ще приїздили до своїх чоловіків Анастасія Липчук і Євдокія Гайдич. До поїзда в Городенку їх підвозив Іван Галух, то моя Люба дуже плакала, тому що також хотіла їхати до мене, насилу її заспокоїли. Їхали вони поїздом до Москви, а потім – до Воркути.

Василь КУШНІРУК
(Далі буде)

НАШОГО РОДУ...

ОСВІТЯНСЬКА РОДИНА ФРЕЇКІВ

ОБИРАЮЧИ ЦЮ ТЕМУ, Я ЧИНИВ ЦІЛКОМ СВІДОМО, ОСКІЛЬКИ ПРОПРАЦЮВАВ У ГАЛУЗІ ОСВІТИ БІЛЯ ТРЬОХ ДЕСЯТИЛІТЬ. І НЕ ЛИШЕ Я.

Найяскравішою постаттю і гордістю нашої освітянської родини є Дмитро Михайлович Фреїк, 1942 р. н. (за документами – 1943 р.), молодший брат мого батька – Іллі Михайловича. Він – заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії наук вищої школи України, доктор хімічних наук, професор, директор фізико-хімічного інституту, завідувач кафедри фізики і хімії твердого тіла Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, дійсний член Н'ю-Йоркської академії наук, академік Міжнародної термоелектричної академії, Соросівський професор, започатковувач цілої фізичної школи на теренах Прикарпаття і за його межами, автор і співавтор сотень наукових праць і десятків книг.

Хто ж поклав початок довгому шляху нашої родини по цій стежині?

Це була найстарша сестра – Ганна Михайлівна Фреїк (Оріщак), яка народилась 11 лютого 1927 року (за документами – 1929 р.) в простій бідній селянській родині Михайла Ільковича Фреїка (1903–1980) і Юстини Степанівни з роду Рекути, що мешкала у с. Кінашів Галицького р-ну.

У родині було п'ятеро дітей: Ганна, 1927 р. н., Стефанія, 1929 р. н., Ярослава, 1932 р. н., Ілько, 1935 р. н. і найменший – Дмитро, що народився на самий Великдень 1942 року.

Спочатку вони жили в Малому куті, найстарішій частині села, на повороті в який з центрального гостинця стоїть кам'яний хрест, пам'ятка про ліквідацію кріпацтва в Галичині 16 квітня 1848 року, що була тоді в складі Австро-Угорської імперії.

За розповідями моєї бабці по матері – Марії Недобиток (Лисак), під хрестом був закопаний розірваний ланцюг як символ звільнення від панської неволі. В комуністичну епоху навколо цієї пам'ятки велась своєрідна негласна боротьба між молоддю села, яка любила тут збиратись теплими літніми вечорами, і комуністично-колгоспним керівництвом, що прагнуло викорінити з людської свідомості будь-які спогади про волю. Декілька разів сільські комуністи під покровом ночі руйнували хрест і кидали його камені в невелику річку Уїздівку, яка тут протікає. Юнаки діставали частини пам'ятника з водойми і знову ставили на старе місце. У 80-их роках XX століття влада дозволила перенести хрест на подвір'я місцевої церкви. В 1990-му його повернули на колишнє місце.

Що ж до родини Михайла Ільковича Фреїка, то вона разом з родиною його брата Миколи переселяється на хутір Корчунок, де пан давав безплатні наділи землі. Брат Микола, 1905 р. н., був забитий до смерті опричниками НКВС в 1949 році замість свого сусіда – Миколи Басараба, колишнього воїна-червоноармійця, який висловив своє незадоволення необхідністю годувати «енкаведистів» вечерею. Вночі останні, переплутавши хати, забрали Миколу Фреїка. Його могила на цвинтарі близько трьох місяців простояла розкритою тому що нібито велося слідство по факту неправомірних дій і буде потрібна судово-медична експертиза, але справу «замнули», що врятувало родину від виселення до Сибіру.

Поруч із хатою починався ліс, що тягнувся пагорбом до сусіднього села Гербутів (тепер – Нараївка, від назви річки). З цього села була родом Юстина, дружина Михайла і мати багатодітної родини. Весь ліс поритий окопами часів Першої світової війни, коли тут у двобої зійшлись російська й австро-угорська армії. В складі останньої воювали і українські січові стрільці. В лавах 1-го полку УСС було близько тридцяти мешканців села Кінашів, з них – двоє старших братів Михайла на прізвище Фреїк: Тимко, 1894 р. н., Василь,1894 р. н.

Ось у такій патріотичній родині і зростала маленька Ганнуся.

З раннього дитинства їй доводилось тяжко працювати: допомагати батькам у полі й по господарству, няньчити молодших братів і сестер, яким часто заміняла маму.

Після приходу радянської влади на терени Галичини два брати Фреїки, Михайло і Микола, пішли працювати в місцевий рибгосп робітниками.

В роки Другої світової війни і радянської та німецької окупацій сім'ї доводилось дуже скрутно, особливо з продуктами харчування. Часто нічого було їсти, і Ганна йшла до лісу збирати гриби, плоди і ягоди, а також різні рослини, про які їй розповідали бабця Анна Фреїк (Атаманюк) – Музичиха (1885–1941), батько якої був першим скрипалем у довколишніх селах, і мама, що добре на цьому знались і до них за лікарськими травами приходило чимало людей з села. Як згадує Ілля Михайлович Фреїк, брат Ганни, їм із наймолодшим братом Дмитром постійно хотілося їсти. Особливо приваблювало дітлахів сховане батьком на горищі сало, шматочки якого були розподілені на цілий рік і пронумеровані. Отже, взяти цілий шматок було неможливо, але тут у майбутнього видатного вченого проявився талант вирішувати, здавалось би, невирішувані задачі. Разом з братом, вони відрізали від кожного шматочка частину шкірки і з'їдали її. Про цей свій «злочин» брати зізнались уже в зрілому віці.

До хати, що була поблизу лісу, навідувались і вояки УПА. Зокрема, Володимир Ожгевич, 1926 р. н., керівник проводу ОУН Рогатинського району, який дуже вподобав собі чорноброву, з довгою косою, дівчину. Саме за його порадою, Ганна, закінчивши Кінашівську семирічку, подалася вступати до педагогічного училища в Рогатині. Володимир говорив їй, що боротьба за незалежну Україну потребує освічених людей, особливо в галузі виховання майбутніх поколінь, які б могли протистояти комуністичній системі у цій вельми важливій галузі. Але невздовзі (у 1945 р.) Володимир, як і його побратим Михайло Луцький, загинув у нерівному бою з енкаведистами на Рогатинщині. Обох їх привезли на підводі до рідного села й похоронили вночі на місцевому цвинтарі товариші по зброї на чолі зі старшим братом Володимира Михайлом, 1924 р. н., псевдо – Ясень. На могилі пролунав залп у честь полеглих героїв.

Ганна дуже важко пережила загибель Володимира, але продовжувала навчання в училищі, яке в 1947 році закінчила, отримавши звання вчителя початкової школи.

Разом з атестатом вона дістала скерування на роботу до школи в село Тисменичани Надвірнянського району. Працюючи вчителем молодших класів, Ганна повністю віддавалась роботі, але молодість вимагала свого. Беручи участь у художній самодіяльності, Ганна познайомилась у клубі з привабливим юнаком – Ярославом Оріщаком, 1930 р. н., який одразу ж почав впадати за молодою вчителькою, що була трохи старшою за нього. Ярослав походив з місцевої патріотичної родини, представники якої воювали за незалежність України як в лавах УСС, так і в Українській Повстанській Армії. Так, старша сестра Ярослава – Марта Оріщак, 1928 р. н., була заарештована й засуджена особливою нарадою при МДБ (міністерство держбезпеки) СРСР на 8 років позбавлення волі за те, що була в лавах УПА під псевдо Бистра й доправляла в підпілля медикаменти (Реабілітована 1993 р. Справа № 11874 П). Сам Ярослав, будучи 13-річним підлітком, вже виконував окремі розвідувальні і зв'язкові функції, про що свідчить світлина з зображенням Славка в повстанській уніформі у лісі, яка зберігається у фондах Музею визвольної боротьби ім. С. Бандери.

В родині Оріщаків теж дуже пошановували українську народну пісню і релігійну духовну музику, адже і батько – Дмитро Оріщак, 1898 р. н., заможний селянин з Тисменичан, і мати – Марія Гнатівна Оріщак (Припхан), 1891 р. н. (1902 р. н., за спогадами родичів), бідна сирота з передмістя Станіславова – Княгинина, співали у церковному хорі Катедрального собору Святого Воскресіння, де і познайомились.

У 1949 році Ганна Михайлівна Фреїк і Ярослав Дмитрович Оріщак одружилися. Незабаром, у 1950 році, в них народився син, якого назвали Дмитром, у честь Ярославового батька.

Каральні органи радянської влади пильно стежили за «неблагонадійною» родиною. Під час одного з обшуків на подвір'ї знайшли оунівські листівки, за що вся родина підлягала виселенню в Сибір. Ганні пропонували зректися чоловіка і його «бандитської» родини й тоді вона може разом із сином залишитись і працювати в школі. Вона відповіла, що не зрадить чоловіку, якому клялась у вірності перед вівтарем. Маленького Дмитра Ганна залишила у своїх батьків у Кінашеві, але невздовзі він помер від болю у животику.

16 травня 1950 року Ганна разом із родиною свого чоловіка була вивезена до Сибіру на спецпоселення в Каргосокський район Томської області з конфіскацією майна.

Спочатку їх разом з іншими родинами привезли до тюрми в Коломиї (тепер – територія гардинної фабрики), де тримали в набитих в'язнями камерах майже півтора місяці. Люди спали покотом на бетонній підлозі так тісно, що повернутись на інший бік можна було тільки разом. Годували раз на день юшкою з риб'ячих голів (гнила тюлька). Один раз на тиждень можна було отримати передачу (якщо було від кого, адже вивозили цілими родинами). На прогулянку виводили раз на добу під пильним наглядом кулеметників на кутових вежах. У кінці червня – на початку липня їх пригнали на залізничну станцію, де завантажили у товарні вагони з вікнами, забитими дошками, біля яких стояли конвоїри.

Спочатку везли в м. Гомель (Білорусь). Умови перевезення були жахливі. По воду відпускали тільки жінок, які носили її відрами і зливали в діжку, що була у вагоні. З Гомеля ешелон рушив на Свердловськ і далі через тунелі, переїхавши Уральські гори, – до сибірського міста Томська.

Ця «поїздка» тривала три місяці й на початку жовтня родини репресованих висадили з вагонів на платформи біля вугільних складів. На купах вугілля люди просиділи п'ять днів, не зважаючи на холод. На стінах складів були написи зпрізвищами українців, які прибули сюди раніше.

Потім ще декілька тижнів плили пароплавом рікою Об. Під час цього плавання в Ганни Оріщак померла донька Тетяна, якій було близько року. Конвоїри безжально викинули труп у воду на очах у вбитої горем матері. Інша Ганна, дружина Ярослава Оріщака, яка була вагітна і вже відчувала в утробі поштовхи ще ненародженої дитини, з тривогою думала про її майбутнє і долю маленького Дмитрика, якого залишила у батьків у Кінашеві (вона ще не знала, що він уже помер).

На спецпоселенні Ганна працювала продавцем, її чоловік Ярослав Оріщак – на валці лісу, а його мати Марія Оріщак (Припхан) – у пекарні. Його брат – Богдан Дмитрович, 1945 р. н., і сестра – Марія Дмитрівна, 1949 р. н., навчались спочатку в місцевій початковій школі, а пізніше їздили до школи в інше село Тимск за 50 кілометрів, де перебували з понеділка до суботи і куди їх та інших дітей возив кіньми, незважаючи навіть на сильні морози, Йосип Васильович Генсьор.

На спецпоселенні у подружжя Оріщаків 01.01.1951 р. народилась донька Оксана (Оксана Ярославівна Онисько), яка пізніше за маминими слідами теж стала вчителькою початкових класів і пропрацювала в Івано-Франківських ЗШ № 10 і № 25 багато років, до виходу на пенсію. Її педагогічний стаж склав 27 років.

На початку серпня 1952 року Ганна Оріщак (Фреїк) понесла виручені в магазині гроші на другу точку й більше не повернулась, пропавши без вісті. Так трагічно обірвалася її доля. Але її життя не пішло намарно.

Слідом за нею педагогічній діяльності присвятили своє життя її молодший брат –Дмитро Михайлович Фреїк, про якого ми писали на початку статті, що з 1968 року, тобто майже 44 роки, працює в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника (колись – педагогічний інститут).

Його перша (нині покійна) дружина –Людмила Іванівна Фреїк, 1942 р. н., родом з Вінниччини, з якою юний красень, чорноволосий і кучерявий Дмитро Бержерак зустрівся при вступі в Івано-Франківський пединститут в 1959 році й одружився при закінченні у 1964, працювала вчителем фізики в Кінашівській восьмирічній школі в 1964–1968 роках і в ЗШ № 17 м. Івано-Франківська у 1969–1974 роках.

Любов Йосипівна Межиловська, 1956 р. н., теперішня дружина Дмитра Михайловича, випускниця ІФДПІ ім. В. Стефаника, кандидат фізико-математичних наук. На педагогічній ниві розпочала трудитись одразу після закінчення Жидачівської середньої школи у 1973 році. Зараз – доцент кафедри теорії і методики початкового навчання Педагогічного інституту ПНУ ім. В. Стефаника, автор і співавтор ряду наукових статей. Педагогічний стаж – близько 40 років.

Його донька –Галина Дмитрівна Матеїк, 1964 р. н., випускниця ІФДПІ ім. В. Стефаника, працювала викладачем фізики ПТУ № 8. Нині – кандидат фізико-математичних наук, доцент, викладач ІФТУ нафти і газу, автор і співавтор декількох наукових праць і статей. Педагогічний стаж – 12 років.

Леся Миколаївна Луцька (Онисько), 1973 р. н., онука Ганни Михайлівни Оріщак (Фреїк), випускниця ІФДПІ ім. В. Стефаника. Працювала вчителем математики й інформатики ЗШ № 16 м. Івано-Франківська у 1995–2005 роках.

Троє дітей сестри – Стефанії Михайлівни Костик (Фреїк) теж стали вчителями, закінчивши той же виш, що і решта родини. Це: Ганна Дмитрівна Джус (Костик), 1951 р. н., вчитель фізики і математики Блюдниківської середньої школи. Продовжує працювати. Педстаж – 38 років.

Її чоловік – Петро Миколайович Джус, 1949 р. н., випускник ІФДПІ ім. В. Стефаника, вчитель фізики і математики, директор школи в с. Блюдники, вчитель фізики Кінашівської середньої школи, заступник директора з виховної роботи. Зараз – на пенсії. Педстаж – 30 років.

Їхня донька – Галина Петрівна Джус (Цимбаліста), 1971 р. н., закінчила фізико-математичний факультет ПНУ ім. В. Стефаника. Вчитель математики Бурштинської ЗШ № 2. Педстаж – 18 років.

Їхній син – Андрій Петрович Джус, 1976 р. н., випускник ІФНТУНГ. Після закінчення аспірантури працює викладачем технічного університету нафти і газу.

Ольга Дмитрівна Кіндрат (Костик), 1955 р. н., вчитель математики Бишівської, Жалиборської, а пізніше – Кінашівської середньої школи, Педстаж – 35 років. Продовжує працювати. Її чоловік – Василь Кіндрат – випускник історико-педагогічного факультету ІФДПІ ім. В. Стефаника. Багато років обирався головою Кінашівської сільської ради.

Їхня донька – Наталія Василівна Цимбаліста (Кіндрат), 1975 р. н. Вчитель фізики і математики в селі Поділля, а пізніше – в с. Жалибори. Педстаж –14 років.

Дмитро Дмитрович Костик, 1959 р. н., вчитель фізики і математики, директор Кінашівської середньої школи. Зараз – приватний підприємець.

Його дружина –Лілія Олександрівна Костик, 1959 р. н., вчитель російської мови і літератури. Працювала в школах сіл Бишів, Скоморохи, Поділля, Кінашів. Відмінник освіти України. Педстаж – 25 років.

Михайло Ілліч Фреїк, 1959 р. н., вчитель історії і суспільствознавства, методист виховної роботи. Працював педагогом-організатором ЖЕО за місцем проживання, керівником гуртків Центру дитячої творчості (Будинок піонерів), вихователем гуртожитку і вчителем історії ПТУ № 4 і № 8, вчителем історії і заступником директора школи з виховної роботи Архангельськослобідської ЗОШ Каховського р-ну Херсонської області і Крихівецької ЗШ I–III ступенів Івано-Франківської міськради. Найкращий вихователь гуртожитків профтехосвіти області 1984 року, Призер конкурсу «Вчитель року-1992» Каховського району, автор і співавтор ряду наукових і популярних статей з історії національно-визвольної боротьби на Прикарпатті в XX столітті. Педагогічний стаж – 30 років. Сьогодні – завідувач меморіального комплексу – музею «Дем'янів Лаз», філії обласного Музею визвольної боротьби ім. С. Бандери.

Його дружина –Надія Василівна Фреїк (Мельникова), 1960 р. народження, вчитель початкових класів. Працювала нянею, а пізніше – вихователем у дитсадку № 20 і № 33 м. Івано-Франківська, педагогом-організатором і вчителем початкових класів на Херсонщині й Івано-Франківській ЗШ № 25 I–III ступенів, де трудиться і сьогодні на посаді вихователя ГПД і вчителя християнської етики. Голова міського методоб'єднання вихователів ГПД. За сумісництвом – викладач обласного інституту післядипломної освіти вчителів, автор передового педагогічного досвіду, який вивчає інститут. Педстаж – 32 роки.

Їхній син – Ілля Михайлович Фреїк (молодший), 1979 р. н., інженер – викладач фізики, магістр. Закінчив аспірантуру ПНУ ім. В. Стефаника. Працював вчителем фізики і інформатики в природничо-математичному ліцеї, ЗШ I–III ступенів № 19 і № 21 м. Івано-Франківська. Зараз завідує лабораторією і викладає інформатику в ПНУ ім. В. Стефаника. Автор і співавтор декількох наукових статей, працює над дисертацією.

Їхня донька – Тетяна Михайлівна Фреїк, 1994 р. н. Студентка II курсу ПНУ ім. В. Стефаника. Мріє стати вчителем народного танцю.

Галина Семенівна Вельч (Оріщак), 1961 р. н., онука Миколи Ільковича Фреїка. Вчитель математики і фізики (1979–1984, ІФДПІ ім. В. Стефаника). Працювала вчителем математики ПТУ № 8 м. Івано-Франківська (1984–1999). З 1999 по сьогодні – вчитель математики обласного ліцею для обдарованих дітей з сільської місцевості.

Отже, якщо додати педагогічний стаж перелічених членів родини Фреїків, то сумарно він складе близько чотирьох сотень років.

Ось така вона проста освітянська родина.

Михайло ФРЕЇК,
завідувач музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»

ПОСТАТІ

СІВАЧКА РОЗУМНОГО, ДОБРОГО, ВІЧНОГО

«Для українського народу моя мати – не боюся цього сказати – національна героїня. Для мене ж вона, у першу чергу, мати і перший провідник через життя, нелегке і навіть трагічне, у першу чергу, – саме для неї самої…» Так ніжно, із синівською вдячністю про свою любу матір – хорунжу українських січових стрільців, чотаря УГА, українського вченого і педагога Олену Степанів (7 грудня 1892 р. – 11 липня 1963 р.), багатостраждальне життя якої тісно пов'язане з милосердною діяльністю, відгукнувся доктор історичних наук Ярослав Дашкевич.

Вона була здібною ученицею, перебувала у товариствах «Сокіл» і «Січ», була членом таємних організацій української середньошкільної молоді й «Пласту», а у 1912 році стала студенткою філологічного факультету Львівського університету. Про цей період свого життя Олена Степанів писала: *«Все було для мене гарне, цікаве й варте пізнання. Прегарний був світ і життя в моїх очах».*

14 грудня 1912 року у Львові відбулася нарада жінок на тему «Політичне положення під теперішню хвилю», на якій Олена Степанів виступила з доповіддю «Про конечну участь і працю жінки в політичному житті, про її роботу на випадок війни». А вже 26 грудня 1912 року відбулися установчі збори «Кружка ім. Ганни Барвінок», який видав відозву виконавчого комітету, що він назвав себе «Жіночим організаційним комітетом». Серед його секцій була і санітарна, яка організувала роботу перших санітарних курсів. Лікарі Барвінський, Ваврик, Гаврилюк, Білозір, Кардасевич, Залужний, Музика, Гайдучок, Стефанович читали на них лекції з військової хірургії, швидкої невідкладної допомоги, догляду за хворими.

На початку 1913 року австрійський Червоний Хрест уже проводив набір до служби лікарів, фармацевтів, медсестер. У товаристві «Січові стрільці» створювалась жіноча чота, й Олена Степанів стає її чотарем.

29 липня Австрія оголосила війну Сербії. Українські політичні партії відразу ж об'єднуються і вирішують створити у складі австрійської армії український легіон під назвою Українські січові стрільці, таким чином відновлюючи українські збройні сили.

Олена Степанів – у складі цих стрільців проходить вишкіл на Закарпатті, потім – на фронті у Карпатах, бере участь у запеклих боях на горі Маківці. В документах зазначається, що хорунжа Олена Степанів виявила в цьому побоєвищі сміливість і нагороджена «Медаллю хоробрості» разом з іншою уславленою українською жінкою – Софією Галечко.

Відомий письменник Осип Назарук писав про Олену: *«Гарна на лиці, гарно збудована, високого образования з пильним і ніжним почуттям моралі й етики, з незвичайно сильною волею, витривала на труди й невигоди».* Вона не лише «стріляла, як хлоп», але і вправно надавала санітарну допомогу багатьом пораненим у боях стрільцям.

12 травня 1915 року Олена Степанів потрапила у російський полон. Полонених відправили у Поволжя, потім – у Ташкент. Після важких поневірянь завдяки старанням Червоного Хреста її у 1917 році звільнили з полону, й вона повернулась у Галичину.

Тут відбувається Листопадовий зрив, а незабаром сесія Української Національної Ради ухвалює закон про злуку з Наддніпрянською Україною, радо зустрінутий усім населенням західноукраїнських теренів. Делеґація від ЗУНР на чолі з віце-президентом Української Національної Ради Левком Бачинським виїхала до Києва, де відбулося проголошення Злуки в одну Соборну Українську Державу. У складі цієї поважної делеґації була й Олена Степанів…

Це леґендарна жінка закінчила Віденський університет, захистила дисертацію на вчений ступінь доктора історичних наук, знала кілька іноземних мов, була автором низки наукових праць, викладала у вищих школах, а з благодійною діяльністю її пов'язувала робота на посаді референта кооперативів здоров'я в ревізійному Союзі українських кооперативів у 1933–1939 роках. Сталінський тоталітарний режим у гонінні на українську еліту – її інтеліґенцію – не пошкодував і Олену Степанів. У 1949 році її заарештували, як зазначено у судовій справі, за те, що була «кадровою українською націоналісткою», за зв'язки з родиною Шухевича і нібито за зв'язки із самим Головнокомандувачем УПА Романом Шухевичем.

Слідчий написав у протоколі: «…начиная с 1911 года состояла в различных нелегальных националистических организациях, выставлявших свои «идеи» за так называемую самостоятельность Украины. Так, в 1911 году она вступила в подпольную националистическую организацию «среднешкольников» и в том же 1911 году вступила в организацию «Пласт» (тоді ж ще не було Радянського Союзу! – Г. Б.). В 1914 г. на почве своих националистических взглядов добровольно вступила в армию «Украинских сичевых стрельцов», где вначале была рядовой, а затем – подстаршиной и хорунжей (равен командиром роты) и участвовала в боях против царской России на стороне австрийской армии, которая вела бои против молодой Советской республики на Украине…»

За цими псевдозвинуваченнями Олену Степанів запроторили на десять років у Мордовські табори. Зі сталінських виправно-трудових таборів вона вийшла у 1956 році, а через сім років її не стало. Похорон Олени Степанів нагадував маніфестацію.

Можливо, колись буде музей у будинку, де провела свої останні дні ця леґендарна українська жінка, яка сіяла в народі добре, вічне, розумне…

Геннадій БУРНАШОВ,
письменник-публіцист

НЕЗАБУТНІ

ТУРБУВАЛАСЯ ДОЛЕЮ ЖІНКИ

70 років тому відійшла у вічність одна з найвідоміших письменниць України – Ольга Кобилянська

Ольга народилася 27 листопада 1863 у м. Ґура-Гумора, яке сьогодні належить Румунії. Та батько її був відданим українцем, а матір, бувши німкенею, з любові до чоловіка вивчила українську мову й виховувала усіх дітей у пошані та любові до українства. Дитинство її минуло серед розкішної природи Буковини. Перші твори Ольги були написані німецькою мовою, серед яких перше оповідання «Гортензa, або Нарис з життя однієї дівчини» (1880). Та щоб утвердитися українською письменницею, вона змалку вивчала українську культуру. У вісімнадцятирічному віці дівчина познайомилася з Софією Окуневською, першою жінкою-лікарем на Буковині, та з Наталею Кобринською, громадською діячкою. Під їхнім впливом юна письменниця почала писати українською мовою.

Першим твором українською мовою була повість «Людина» (1894), написана під впливом феміністичного руху. Більшість її творів, як от «Царівна», «Аристократка», «Ніоба», «Через кладку», «За ситуаціями», «Земля» торкаються морально-етичних проблем життя інтеліґенції та селянства, ролі жінки в суспільстві.

У 1898 році, відвідавши Франковий ювілей у Львові, вона познайомилася з багатьма культурними діячами. Пізніше на запрошення Косачів Ольга відвідала Канів, а саме – хутір Зелений Гай, де здружилася із Лесею Українкою, яка назавжди вселила їй любов до України. Наприкінці 1903 року письменниця захворіла на частковий параліч. У ці ж роки вона пережила драму особистого життя, пов'язану з Осипом Маковеєм. Тож до кінця життя залишилася самотньою.

Творчість Кобилянської 20–30-их рр. проходила в особливо складних і тяжких умовах. Адже в цей час Буковина належала до Румунії, де українська мова й культура жорстоко переслідувалися. У 1940 році, коли Північну Буковину приєднали до Радянського Союзу, влада активно підтримувала письменницю. Її прийняли до Спілки письменників України, а твори ввели до шкільного курсу літератури. Померла Ольга 79-річною 21 березня 1942 року.

Юлія БАСАРАБ,
учениця 10-В класу ЗСШ № 5

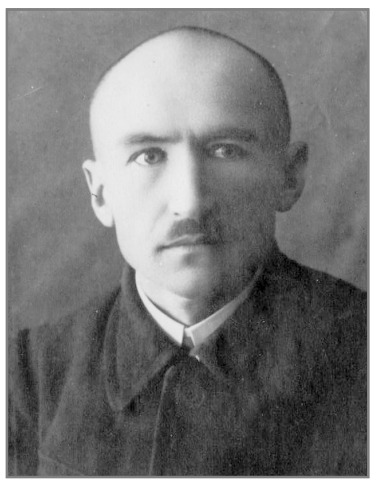
ЖИТТЄВА ДРАМА

МИХАЙЛО КОЗОРІС: ПЕРИПЕТІЇ ДОЛІ

Народився Михайло Кирович Козоріс у березні 1882 року в Калуші у родині незаможного селянина. Батько займався хліборобством і шевством. Мав хату, три морґи землі, десятеро дітей. Народну школу Михась закінчив першим учнем, «тому послали мене до гімназії», згадував він. Як найкращий учень 1894 року вступає до Станіславської гімназії. Вже в гімназії хлопець пише нариси, вірші, цікавиться фольклором. Його мати була освіченою жінкою, захоплювалася театром, брала участь у художній самодіяльності, гарно співала. І син бере участь у концертах, у діяльності та дискусіях таємного учнівського гуртка, за що був виключений з гімназії. Тільки в 1902 році він закінчує Львівську академічну гімназію і вступає до Львівського університету на юридичний факультет. Але, захворівши на туберкульоз, залишає стаціонарне навчання і їде в село Криворівня на Гуцульщину. Тут продовжує студії заочно й навчає дітей місцевого пароха о. Волянського.

В 1907 році в Криворівні М. Козоріс близько познайомився з Іваном Франком, який значно вплинув на формування його світогляду. В 1910 році закінчив Львівський університет, працював у адвокатських канцеляріях А. Коса в Калуші, а в 1912–1914 рр. – у адвоката М. Лагодинського у Делятині, де познайомився з Марком Черемшиною.

Під час Першої світової війни в листопаді 1914 р. М. Козоріса через наклеп арештувала царська адміністрація і вислала до Сибіру. В червні 1917 року він повертається в Україну. Приїхав до Києва, де перебував півтора місяці, але,

не знайшовши роботи, у вересні їде до Вінниці, де працював секретарем земельної управи й учителем німецької мови в гімназії. В травні 1918 р. був арештований гетьманським урядом. В грудні 1918 р. вийшов з тюрми і приїхав до Києва. Зустрівся зі знайомими галичанами, що приїхали до Симона Петлюри по амуніцію для галицького фронту під Львовом. З ними в кінці грудня 1918 р. ешелоном повернувся до Галичини. Бере участь у розбудові ЗУНР. Був повітовим комісаром ЗУНР в Делятині, а потім – у Косові (1919).

Організував виступи проти румунських і польських окупантів (пізніше написав спогади «Румуни в Галичині»). Щоб не потрапити до рук поляків, які окупували Прикарпаття, М. Козоріс залишає рідні місця і з Українською Галицькою Армією (УГА) відступає за Збруч. Переживає разом зі стрільцями УГА всі радощі й прикрощі, які випали на їхню долю. Добирається до Кам'янця-Подільського, потім – Хмельника, Вінниці. М. Козоріс бере участь у переговорах з командуванням Червоної армії про входження УГА до її складу.

Працює в редакціях «Комуніст Прикарпаття», «Червоний стрілець», «Галицький комуніст». Був уповноважений від Галревкому при XII Червоній армії.

В січні 1920 року вступає до компартії, бере участь у поході Червоної армії на Західну Україну. 8 липня 1920 року його обрали членом Галревкому. Займається конфіскацією поміщицьких, церковних і монастирських земель.

Однак М. Козоріса звинувачують у зв'язках із В. Винниченком, виключають із партії, і він з Тернополя їде в Умань. Працює в редакції «Вісти Уманщини» та лектором на політкурсах при 44-ій армії.

В 1921 р. організував на Уманщині сільськогосподарську профшколу, якою завідував до жовтня 1924 р. Потім переїхав до Києва, де працював слідчим, секретарем окружного суду в губвиконкомі, секретарем уповноваженого української науки. Після закінчення аспірантури з 1931 р. – науковий співробітник комісії історії Західної України при ВУАН.

Друкуватися почав з 1907 р. Перша його новела «Купували образки» з'явилася в газеті «Буковина» 1907 р. Згодом письменник друкує оповідання в періодичних журналах. Він – автор п'єс для дітей «Тарас-дитина», «Дитяче свято». Згодом в радянській Україні з'являються оповідання «Булижник», «По кам'яній стежці», збірки оповідань «Дві сили», «Віче», «То був злодій», повісті «Село встає», «Чорногора говорить», «Голуба кров». Як письменник М. Козоріс вийшов з літературної школи Покутської трійці. Кожний його твір сповнений жагучою ненавистю до всіх, для кого експлуатація інших стала моралю і законом.

Крім літературних творів, Михайло Козоріс написав літературознавчу працю «Соціальні моменти в творчості В. Стефаника», публіцистичну розвідку «Польський терор на Західній Україні», спогади «Моя зустріч з І. Франком», «Марко Черемшина» тощо. Його публіцистично-критичні статті часто публікувалися на сторінках журналів «Життя і революція», «Західна Україна», «Світ» тощо.

З 30-их років М. Козоріс, як і його товариші з літературного об'єднання «Західна Україна», зазнав безпідставних переслідувань. І. Ткачук у журналі «Західна Україна» (1933 р., № 7–8) публікує статтю «Пропаґанда войовничого націоналізму», в якій різко критикує роман М. Козоріса «Голуба кров». М. Козоріса заарештували 14 лютого 1933 р. за звинуваченням у приналежності до УВО та у зв'язках із закордоном. Засуджений на п'ять років тюрми. А 9 жовтня 1937 р. – розстріляний.

Лише 9 лютого 1959 р. ці несправедливі вироки були відмінені й М. Козоріса реабілітували посмертно.

У 1991 р. рішенням сесії Калуської міської ради вулицю Чкалова перейменували на вулицю М. Козоріса. В березні 1992 р. з ініціативи Товариства української мови «Просвіта» на фасаді Калуської центральної районної бібліотеки відкрили меморіальну дошку. Голова Івано-Франківської обласної організації Національної спілки письменників України Євген Баран підготував до перевидання збірку оповідань Михайла Козоріса.

Петро АРСЕНИЧ,
начальник відділу виховної роботи Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

У ці дні святкує день народження член Правління ОО ВУТ «Просвіта», політичний та громадський діяч

БОГДАН БОРОВИЧ.

Шановний пане Богдане!

Просвітяни краю щиро вітають Вас з днем народження і Великоднем.

Нехай цей Великий день дарує Вам щастя, здоров'я, любов і непохитну віру в кращий завтрашній день України.

З роси та води! Многих і благословенних літ Вам, друже!

Від імені Правління
голова ОО ВУТ «Просвіта»
ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

Вдовина доля

Вдовина доля. Ох, гіркая доля.
У страху й смутку завжди, у неволі.
Сльозами часто скроплена подушка –
Холодна, але вірная подружка...

Вона – ґазда усюди і ґаздиня,
І на всі руки іноді майстриня.
А дітям – тата й маму заміняє.
Як важко їй – один Господь лиш знає.

Завжди у всіх і всюди «на язиках» –
Аякже, бо не має чоловіка.
А на весіллі з кимось як гуляє,*
То жінка з пари очі не спускає.

Не встигне з кимось щось заговорити,
А злі язики – зразу ж осудити.
Отож вдова живе, як у неволі –
Не побажаю комусь тої долі.

Та я живу. Несу вдовину ношу,
У Бога лиш здоров'ячка всім прошу.
Не так собі, як своїм дітям рідним,
Щоб бути їм: розумним, мужнім, гідним.

Моє життя, любов – теж моїм дітям –
Таким любимим, найдорожчим в світі.
...Та все ж надіюсь, що ласкаве сонце
Колись загляне і в моє віконце.

Життя

Життя – це гра, така жорстока гра:
Хтось переможець,
а хтось – зазнав поразки.
Життя – екзамен, той складний екзамен,
Де є лиш серця власного підказки.

Ми живемо, не так аби лиш жить,
А й для біди, для щастя, для відтворення.
Життя – то мить, ота найкраща Мить!
Котрій немає часу на повторення.

Перша любов

У лісі яличку зрубали,
За нею заплакав дубок.
Не роси, а сльози упали
На чисту траву з-під гілок.

Гарячі, пекучі від болю
Летіли листки восени,
Ялички пеньок із любов'ю
Від снігу вкривали вони.

І нові листочки щороку
Дубок навесні розпускав,
А вітер – берізку високу
Йому на плече нахиляв.

І пестив він коси другої,
Але як з далеких дібров
Доносились пахощі хвої –
Він марив про першу любов.

* * *

Любов і коханя –
Це не одно:
Люби багатьох,
А кохай одного.

*Гуляє – танцює.

Ганна ПОПОВИЧ,
с. Татарів Яремчанської міськради

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Наступне число «Галицької Просвіти» вийде 26 квітня.

ШАХИ

ТУРНІР ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСИ ГІРНИКА

Учасники турніру. Ліворуч – Петро Голубка

У Калуші, у спортивному залі політехнічного коледжу, пройшов шаховий турнір, присвячений 100-річчю Героя України Олекси Гірника.

У змаганнях взяли участь шахісти з різних куточків України: Києва, Харкова, Львова та Львівської області, Чернівців, Тернопілля, Волині, Івано-Франківська та багатьох міст, селищ і сіл Прикарпаття.

Спортсменів привітали син Олекси Гірника, депутат Верховної Ради України IV і V скликань Євген Гірник, голова Калуської районної організації ВО «Свобода», заступник голови Калуського міськрайонного об'єднання товариства «Просвіта» Оксана Тебешевська, голова міської організації партії «Наша Україна» Володимир Климентій, голова об'єднаного профкому ЗАТ «Лукор-Нафтохім» Олег Кушлик, заступник начальника Калуського міського управління у справах сім'ї, молоді, фізкультури і спорту Галина Охович, а також юна співачка Анастасія Терещенко.

Учасники турніру змагалися у трьох групах і всі призери в різних номінаціях були нагороджені пам'ятними медалями, книжками Михайла Іщенка «Спалився за Україну», Оксани Тебешевської «Про що мовчить Михайлова скрипка», грошовими винагородами, а переможці турніру «А» – майстер спорту міжнародного класу Петро Голубка (Долина), майстер спорту Михайло Ярмистий (Чернівці), майстер спорту Данило Шкуран (Івано-Франківськ), турніру «Б» – Салик Андрій (Червоноград) – ще й чудовими кубками.

Отримали нагороди та призи і найстарший – Іван Данилюк (Чернівці) та наймолодші – Дарина Забокрицька (Луцьк) і Михайло Шахов (Калуш) учасники турніру.

На урочистому закритті турніру зі словами вдячності до учасників, організаторів та доброчинців звернувся Євген Гірник, який запросив усіх на наступний, вже XI, шаховий турнір пам'яті Героя України Олекси Гірника.

Богдан ДОЛИНЧУК,
головний суддя турніру, голова Калуської шахово-шашкової федерації

«ПРОСВІТА» І ГРОМАДА

І ЗАЦВІТУТЬ ТРОЯНДИ В БІБЛІЙНОМУ САДУ

Є села усякі, великі й маленькі,
Маріямпіль на світі один.
Тобі Божа Мати дала своє ім'я,
Ти – древнього Галича син!..

Це слова з гімну відомого у краї і далеко за межами селища – містечка Маріямпіль. Так, так, колись це було місто з усіма атрибутами – замком, муром, церквою, монастирем... Цей статус він набув 1647 року за маґдебурзьким правом. Усьому християнському світу відомі чудотворний образ Богородиці з маленьким Ісусом на руках.

У новочассі громада поволі повертає статус міста. Створений оргкомітет із відродження Маріямполя, який очолює виходець із селища, професор, доктор наук Івано-Франківського національного медичного університету Володимир Боцюрко. Важливо, що у цій справі активно працює «Просвіта». Саме з її ініціативи у селищі почалася реалізація проекту «Нова українська родина», автором якого є просвітянин Дмитро Захарук, створення Духовного центру, який, за задумом, має розміститися у відновленому Домі «Просвіти», і закладення Біблійного саду.

Напередодні Великодня у селищі з ініціативи ОО ВУТ «Просвіта» у рамках реалізації Меморандуму про співпрацю «Просвіти» і Церков побували представники засобів інформації. Маріямпольчани приймали журналістів, депутатів обласної ради, представників влади і громадськості.

Гостей ознайомили з історією селища, з його уродженцями, які прославили Галичину й Україну. Один з них – голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький відзначив роль духовності у відродженні українських традицій, в тому числі просвітянських, прикладом чого є Маріямпіль. Активним прихильником ідеї створення Духовного центру є місцевий парох отець Роман, який забезпечує від УГКЦ почергове богослужіння у сільському храмі.

А потім усі гуртом у Біблійному саду садили білі, червоні, жовті троянди і магнолії, започаткувавши розарій, який у майбутньому стане ще однією окрасою Маріямполя.

Богдан ВІВЧАР

ПРОЕКТИ

МІСТУ НА УРОДИНИ – ПОДАРУНОК ВІД РОДИНИ

Про бандуристів родини Вівчаренків, яким керує заслужений працівник культури Галина Вівчаренко, знають не тільки в містах і селах Івано-Франківщини, України, але і за кордоном. В їхньому репертуарі багато народних, сучасних і авторських пісень. Є в ньому і пісня «Івано-Франківськ» (музика – Миколи Павлюка, слова – Віри Багірової).

А на уродини міста учасниця тріо – дочка Зорина Валіхновська (адже всі учасниці є учителями музики в ДМШ № 1) разом зі своїми учнями написали пісні про рідне місто і зробили відеофільм на ТБ «Галичина». До фільму увійшла пісня «Дзвони над містом» на слова юної піаністки й авторки першої віршованої збірки Наталі Нечитайло, яку співає Юля Гробельна. А Катерина Круліковська сама написала вірші і співає пісню «Місто Каменяра» (музика – Зорини Валіхновської) і дякує працівникам краєзнавчого музею за сприяння у зйомках у музеї. Маленька Ромочка Микитчук

не тільки гарно співає, а ще грає на фортепіано і навчається на відмінно в спеціалізованій школі № 1, яку дуже любить. Тому і пісня її «Школярочка-франківчанка», написана випускницею ДМШ № 1 Мар'яною Стефанишин, їй дуже до душі.

Юна співачка і бандуристка Елеонора Джичка свою пісню записала біля літаків філії «Міжнародний аеропорт Івано-Франківськ» ТзОВ «Скорзонера» і дуже вдячна Петрові Осипенку та працівникам за сприяння у зйомках пісні «Мій Станіславів» (музика – Світлани Гричко, слова – Єлени Хардінг).

Ініціативна і творча група ОТБ «Галичина» у складі редактора програм Галини Філіпової, Світлани Клебак, оператора Петра Солтиса за підтримки депутата ОР Ольги Бабій зробили все, щоб фільм вийшов гарним. Адже це – подарунок місту на його 350-річчя від учителів та учнів ДМШ № 1.

Любов ЗОРІНА

На світлині: Учасники фільму

ВИСТАВКИ

ПРОДОВЖЕННЯ ІСТОРІЇ

У Національному заповіднику «Давній Галич» відкрилася виставка «Чарівний дивосвіт мистецтва».

У різні періоди своєї історії тисячолітній Галич відіграв особливу роль як у житті княжої держави, так і Європи. Загалом кожному відома політична та військова роль міста-столиці, життєписи його володарів. Натомість тільки вузьке коло фахівців вивчає і популяризує історію мистецтв, які були характерні для міста на Дністрі. В експозиціях та фондах музеїв нашої держави та за її кордонами зберігаються вироби галицьких ремісників – ковалів, ювелірів, зброярів; твори будівничих храмів, перші друковані видання. Галич у мистецькому плані стояв на одному рівні з Києвом та Черніговом. Багато творів, створених у минулі століття, є унікальними.

І сьогодні уродженці Галича творять у рідному місті, навчають юнь у школах мистецтв, їхні твори відомі далеко поза межами Прикарпаття та нашої держави – в Америці, Італії, Балканських державах. Ряд уродженців Галича сьогодні активно працюють у мистецьких закладах – зокрема, в Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Саме тому не випадковим стало відкриття виставки творів мистецтва викладачів ПНУ в Картинній галереї Національного заповідника «Давній Галич». В експозиції – твори живопису, кераміка, різьба на дереві та інкрустація, писанкові розписи, вироби з сіна, зображення на шовковій тканині, предмети з металу. Вони поєднують народне мистецтво, сакральний зміст і мають водночас сучасний вигляд. Виставка є цікавою всім – від школярів до викладачів академічних освітніх закладів.

Андрій ЧЕМЕРИНСЬКИЙ

ВАРТО ЗНАТИ

МЕД ВИЛІКОВУЄ

НАВІТЬ НЕВИЛІКОВНІ ХВОРОБИ ЯК ГЛАУКОМУ

В Україні на підвищений очний тиск хворіє до третини людей похилого віку. А ця хвороба, коли її не лікувати, призводить до сліпоти. Але і від неї є лік. Пасічники й апітерапевти рекомендують при підвищеному очному тиску розчинити одну частину меду в трьох частинах дистильованої (або свяченої) води і протягом десяти днів закапувати в кожне око по 1 краплі раз на день і на ніч.

Наступні десять днів збільшіть концентрацію розчину до однієї частини меду і двох частини води. А через десять днів зробити розчин 1:1.

Потім десять днів брати для приготування ліків дві частини меду і одну частину води, а наступні десять днів – три частини меду і одну частину води. І нарешті останні десять днів закапуйте по одній краплі чистого меду.

Якщо мед загус, треба розтопити його на водяній бані.

Засіб перевірений і дуже ефективний, очний тиск нормалізується. Та перш ніж взятися за лікування, переконайтеся, чи не маєте алергії на мед. Отож любіть бджолу і дякуйте за зцілення Богові.

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

НАШІ ТАЛАНТИ

І НАЙПЕРШЕ – ДЖАЗ

Олександр Уницький – композитор-аранжувальник, саксофоніст, викладач музики, знавець і творець джазової музики.

Сашко народився в родині, де з дитинства звучала музика, адже батько Віктор Пилипович, сам добрий музикант і вчитель музики, всіляко підтримував синову цікавість до музики, отож і віддав майбутнього музиканта до ДМШ № 1.

У школі Олександр здобув ґрунтовні знання з теорії музики, композиції у строгого, знаного і талановитого учня А. Кос-Анатольського Миколи Яковича Павлюка, якому і нині вдячний за науку. Батько вчив грати на саксофоні й охоче цікавився першими успіхами сина, який розпочинав у колективах «Бункер Йо», «Морра», «Неоплан», «Ґринджоли».

Батьки дуже хотіли, щоб син здобув і вищу освіту. Отож після закінчення музучилища Олександр успішно закінчив Львівську національну музичну академію ім. М. Лисенка. Тут глибше пізнав секрети джазової музики і композиції, тут розпочалася співпраця зі співаками і композиторами Ігорем Іванцівим, Світланою Гричко, Володимиром Павліковським, Віталієм Маником, Володимиром Домшинським, Степаном Гавришем, Орестом Дутком, Борисом Данилишиним, Ігорем Юзюком...

Певно, немає жодного співака в нашій області не тільки професіонала, а й юного, для яких не робив би аранжування пісень Олександр. Це і Ярослав Крайник, Віктор Грибак (Грін), Тетяна Ліберман (Тіна Кароль), Ярослав Борута, Оксана Грицай (Міка Ньютон), Ірина Лончина, Марта Шпак, Василь Лазарович, Тарас Житинський, і народні артисти України Володимир Пірус, Михайло Кривень, Богдан Сташків... Всіх і не згадати.

Особлива любов Олександра – джаз. Як він сам говорить, «джаз і я – одне ціле». А музична спільнота зараз має запит на джаз, блюз, балади, тож роботи у Сашка багато. Працює він здебільшого в Києві, Москві, Польщі, Німеччині, Швейцарії, та й у Івано-Франківську – у студії «Позитив-рекордс», що при Народному домі «Просвіта».

Треба сказати, що Олександр Уницький дуже комунікабельний, вміє працювати як з дорослими, так і з дітьми і є надзвичайно скромною людиною. Він – добрий спеціаліст і професіонал. Пісні, зроблені, Олександром, сприймаються професійним журі на Міжнародних конкурсах і одержують високу оцінку, адже він усе робить з любов'ю. Бо бачить перед собою мету – дарувати людям музику.

Ганна КАЙДАН